

Utorak, 7. decembar 2004.
Svedoci Ljiljana Mitrović i
Kaare Birkeland
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak u 14.19 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Dobar dan svima.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA PARKER: Dobar dan, gospođo Mitrović. Podsećam vas da ste dali na početku svog svedočenja svečanu izjavu koja i dalje važi.

SVEDOKINJA MITROVIĆ: Na albanskom mi se prevodi.

SUDIJA PARKER: Da li me sada čujete gospođo Mitrović? Hvala. Ja sam vas pozdravio i podsetio na svečanu izjavu koju ste dali na početku svoga iskaza koja i dalje važi. Gospodin Cayley će nastaviti sada sa ispitivanjem.

TUŽILAC CAYLEY: Hvala časni Sude. Molim da se svedoku pokaže dokazni predmet Tužilaštva broj 54 koji nosi oznaku ERN U003-2168.

svedokinja Ljiljana Mitrović

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC CAYLEY – NASTAVAK

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Gospođo Mitrović...

TUŽILAC CAYLEY: Molim sudskog poslužitelja da to stavi na grafoskop.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Gospođo Mitrović, molim vas, recite nam ko je to?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Moj suprug, Slobodan Mitrović.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Hvala vam.

TUŽILAC CAYLEY: Možete to sada da sklonite sa grafoskopa. Hvala, gospodine poslužitelju.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Molim vas da se vratimo sada na ovaj niz telefonskih poziva o kojima smo juče razgovarali. Govorili smo o prvom telefonskom pozivu koji ste primili 17. novembra 1998. godine i juče ste rekli da ste pitali osobu

koja vas je pozvala: "Gde je Boban?" i rekli ste da je njegov odgovor bio: "Sa druge strane". Kako ste vi shvatili šta je ta osoba htela da kaže kad je rekla "sa druge strane"?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Ja sam ga razumela u smislu da je preko granice, znači da nije tu, na Kosovu/Kosovë. Prva pomisao mi je bila da je verovatno Skoplje, s obzirom da je imao dijalekat makedonski, tako da sam to pomislila.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Osvrnimo se sada na 18. novembar 1998. godine. Taj gospodin vas je ponovo pozvao. Da li možete da se setite danas, dok sedite ovde, kakav je bio sadržaj tog drugog telefonskog razgovora?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da. Tog dana mi je rekao da li sam uspela nešto da uradim povodom pasoša. Da li mogu da dođem do Skoplja da se vidimo. Ja sam ga molila, u stvari, rekla sam: "Hajde..." ja nisam uspela da izvadim pasoš "...da li je moguće da se mi nađemo u tampon zoni pa da razgovaramo?" Rekao mi je da sam izuzetno hladna žena i da li je moguće da se ne brinem o svom mužu. U stvari bilo je suprotno. Nisam dozvolila da mi emocije prorade. Nije prihvatio da dođe u tampon zonu. Striktno je insistirao da idem u Skoplje. Međutim, on nije imao ni jednog dokaza i mene je bilo strah. Rekla sam mu da ne mogu da poverujem da je Boban živ, s obzirom da imam informacije da je ubijen, na šta mi je on rekao da ga je video pre par dana i da će ga ponovo videti. Onda sam ga ja pitala: "Pa dobro, je li još u Makedoniji?" Na šta mi je on rekao: "Pa nisam vam gospođo rekao da je u Makedoniji, rekao sam samo da je preko granice". Onda sam molila da mi se javi telefonom, da mu dozvole da se čujemo, na šta mi je rekao da to ne zavisi od njega nego zavisi od ljudi koji ga drže. Od njih tamo. Pokušaće da urgira da mu dozvole. Dogovor je bio da ja ponovo pokušam da taj pasoš sredim, a onda sam mu rekla da me nazove sutra u isto vreme i pitala ga ukoliko izvadim pasoš, kad budem ušla u taj restoran koji će mi reći, koga da tražim. Rekao je da ne moram nikoga da tražim, da samo uđem, da će on mene da prepozna. Pitala sam da li se to mi znamo. Rekao je da on mene zna, da ima moju fotografiju jer mu je Boban dao. Prvo mi je rekao samo da ima fotografiju, na šta sam ja rekla: "Nisam valjda filmska zvezda da se moje fotografije svuda nalaze?" na šta mi je rekao da je njemu Boban dao moju fotografiju u šta sam... onda bila u dilemi jer sam znala da Boban uvek nosi moju fotografiju u novčaniku. Dogovor je bio da se sutradan ponovo čujemo.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Gospođo Mitrović, želeo bih da vam postavim par pitanja u vezi ovoga što ste upravo izjavili. Rekli ste da taj čovek nije raspolagao nikakvim dokazima. Šta time hoćete da kažete? Da osoba koja vas je pozvala nije imala nikakve dokaze?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: U smislu, sem te reči koju je rekao, on nije imao ništa više da mi kaže. Čak nije rekao ni gde se nalazi. Da je bar omogućio da se čujemo telefonom, da je doneo nešto od njega, neko pismo, bilo šta. Onda mi je rekao da on, u stvari, nema šta da mi kaže nego da mi preda jedan koverat. U tom kovertu se nalaze zahtevi. Na moje pitanje o kakvim zahtevima se radi, rekao je: "Kad budete uzeli kovertu i pročitali, videćete".

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Osoba koja vas je pozvala rekla je da ima vašu fotografiju, zar ne?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da, to sam rekla.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Da li je na osnovu te fotografije mogao da vam da vaš opis?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da, pitala sam ga, s obzirom, da ima moju fotografiju, želela bih da mi kaže kako to ja izgledam na šta je on rekao: "Pa, žensko ste". Pa normalno, nisam valjda muškarac. Onda sam ga pitala ima li neki detalj koji je tako upečatljiv na fotografiji? Nije znao da mi kaže, rekao je: "Pa, samo to da ste žena". Shvatila sam da on, u stvari, nema moju fotografiju, da verovatno me zna lično. Jer da je imao moju fotografiju, prvo i osnovno bi video tako primetljive naočare. Ja naočare nosim od detinjstva i nikada ih ne skidam. Mogao je reći: "Jedino što sam primetio, nosite naočare."

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Da li ste sa tom osobom imali kasnije telefonske razgovore?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da, sutradan me je ponovo zvao.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Šta vam je rekao tokom tog razgovora, tokom tog razgovora sledećeg dana?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da, rekao je ponovo... insitirao je ponovo da ja idem u Skoplje. Rekla sam mu da ja nisam uspela da nađem pasoš ali da isto tako on nije uspeo da mi da nijedan dokaz da je Boban živ. Onda sam predložila da pita Bobana, s obzirom da je rekao da ga obilazi i da će ići ponovo kod njega, da ga pita neke stvari koje smo samo ja i Boban znali između nas. Ukoliko mi bude odgovorio na to pitanje, da ne Skoplje, na kraju sveta ćemo se naći, neće biti problema.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Da li je taj čovek bio spreman to da uradi? Da li je bio spreman da postavi Bobanu pitanje o stvarima za koje ste samo vi i Boban znali?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Očigledno ne, jer se nikada posle toga više nije javio.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Kada danas razmišljate o tim telefonskim razgovorima, recite nam, da li mislite da li je Boban bio živ novembra meseca 1998. godine?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Ne verujem.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Mislim da ste uključeni u rad više organizacija u Srbiji koje se bave nestalim licima, zar ne?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: I vi imate kontakte sa drugim porodicama, srpskim porodicama čiji su voljeni nestali na Kosovu/Kosovë. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: U vašim razgovorima sa tim porodicama da li ste čuli da su i druge porodice primale slične telefonske pozive kao ove koje ste vi sada nama upravo opisali?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da, i to mnogo. Čak su traženi novci za navodni otkup tih ljudi, pa su nesrećnici, kud su izgubili najmilije članove izgubili i

taj novac koji su možda nekada i uzajmili od nekoga, misleći da će zaista da izvuku svoje najmilije iz tih logora.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Po vašim saznanjima, na osnovu kontakta koje imate sa drugim srpskim porodicama, da li se bilo ko od muškaraca koji je nestao 1998. godine, posle tri ili četiri godine pojavio živ na Kosovu/Kosovë ili u Srbiji?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Ne, nijedan.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Želeo bih sada nakratko da vam skrenem pažnju na razgovor koji ste imali maja meseca 2004. godine i to sa osobom po imenu Adem Berisha. Da li se sećate tog razgovora?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Možete li, molim vas, da nam ukratko opišete taj razgovor?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da, to je čovek iz Suve Reke/Suharekë. Čuli smo se telefonom i razgovarali, na šta je on u jednom momentu rekao: "Da je pokojni Boban živ, drugačije bi on mislio i razgovarao". Na šta sam bila šokirana i pitala "Šta? Ti znaš da je Boban mrtav?" na šta je on odgovorio, verovatno šokiran time i sam, kao navodno on se zbunio jer ne zna dobro srpski, pa je to tako rekao. Ne verujem da nije znao jer svi znaju srpski i to dobro. Jer i "pokojni" izraz se ne koristi greškom.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Gospodo Mitrović, vi sada živite u Srbiji, to je tačno, zar ne?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Kako izgleda vaš život u Srbiji?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Kako može izgledati život jednog prognanog čoveka, pogotovo majke sa maloletnom decom, bez posla, u privatnom smeštaju? Čekate milostinju, da li će vam neko dodeliti nešto. A u nemoći da bilo šta uradite, makar i vratite se da pogledate svoj dom. Ni to vam ne daju.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: I konačno, želeo bih da vam postavim poslednje pitanje. Šest godina je prošlo od kada je Boban nestao. Danas, dok sedite ovde u sudnici, da li verujete da je on živ ili mrtav?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Ja bih volela da ja grešim i da imam šanse da se svima izvinim, ali ja mislim da je on ubijen. I iz tog razloga prostog sam ovde da pravda pobeđi i da krivicu odgovornosti snose oni počinioci koji su to uradili.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Hvala gospodo Mitrović, nemam više pitanja za vas.

SUDIJA PARKER: Gospodine Khan, izvolite.

ADVOKAT KHAN: Kao što smo juče rekli, Časni Sude, mi nemamo pitanja za ovu svedokinju.

SUDIJA PARKER: Puno vam hvala.

ADVOKAT GUY-SMITH: I želimo da joj se zahvalimo što je došla pred Sud.

SUDIJA PARKER: Gospodine Guy-Smith, izvolite.

ADVOKAT GUY-SMITH: Nemamo pitanja, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Gospodine Topolski, izvolite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT TOPOLSKI

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodo, imam samo nekoliko pitanja za vas. Neću vas dugo zadržavati. Nadam se da ćete biti strpljivi sa mnom. Pre nego što su nedaća a zatim i rat zadesili vaš dom, vi i vaš muž i vaša porodica ste živeli relativno dobro. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Demonstracije, protesti i nasilja, da li ste tada 1998. godine i pre toga 1997. godine razumeli zašto je toliko kosovskih Albanaca protestovalo?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da vam kažem, nikada nisam razumela a mislim da nisu ni oni sami. Ja sam imala kolegince s kojima sam radila 13 godina. Ja sam jedina Srpkinja koja je bila među 17 Albanaca u gumarsko-hemijskoj industriji *Balkan*. Kada su izlazili i protestovali, molili su me da im čuvam u kancelarijama tašne da bi oni izašli na ulice. Pitala sam ih: "Zašto izlazite? -Ne znamo..." kažu "...stigla je direktiva, moramo svi na ulice." Znači, ni oni sami nisu znali zašto izlaze.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste znali da su 1997. i 1998. godine, mnogi Albanci izgubili svoje domove, svoje porodice i svoje živote? Mislim na kosovske Albance?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Ja mogu da kažem samo u kraju gde sam ja živela, a ne mogu za celo Kosovo/Kosovë - za selo Rečane/Reqan. Znam kako su napustili svoje domove, jer su mi to bile komšije. Samo su prešli reku iza moje kuće i u to vreme raširili šatore i živeli pored reke. To je bilo njihovo izgnanstvo.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li nam kažete da su oni izabrali takav način života?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Verovatno po nekoj direktivi. Jer ako ste izbeglica i odete prognani, ne možete vi danju dolaziti kući i uzimati namirnice a od popodneva vas nema nigde. Upravo se to događalo u Rečanima/Reqan.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Nije vam poznat nijedan razlog zašto bi vaš muž bio uhapšen. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Ne, zato što je on bio običan putnik, nije bio ni naoružan, niti je bio u uniformi, niti je bio na frontovima, jer frontovi u to vreme nisu ni postojali. On je jedan običan građanin koji je zaustavljen na putu i kidnapovan.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Koliko je vama poznato, on nije imao neprijatelja. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Svi mi imamo ljude koji nas vole i ne vole, a "neprijatelj" je krupna reč.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da.

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Znači, imate prijatelje koji vas manje vole i više vole.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li je vaš suprug, kao uspešan poslovan čovek, ikada primio pretnje a da je vama to bilo poznato, pre nego što je nestao?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Ne, jer nije imao ni od koga da primi. Mi smo bili kuća koja je otvorena za sve narode, a pogotovo za Albance. Nama su na slavama dolazili Albanci, na verskim praznicima, čekali smo Nove godine zajedno sa njima. Mi nismo odvajali narod po nacijama, jer nismo u tom duhu bili vaspitavani.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospođo, možda ćete se složiti sa mnom, kako se stanje pogoršalo i rat intenzivirao 1998. godine, da je na čitavom Kosovu/Kosovë vladalo bezakonje u to vreme. Da li se slažete?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: U kom smislu mislite bezakonje?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Uobičajeni pojmovi reda i poretka u civilizovanom društvu su se gubili, zar ne, u to vreme rata? Složićete se sa mnom zar ne?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da vam kažem, što se tiče gradova i mesta gde sam ja živela, mislim da je ipak postojao zakon.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Neki kriminalci koji su operisali po unutrašnjosti radili su pod okriljem oslobodilačke borbe. Da li ste čuli za takve ljude i takve grupe 1998. godine gospođo Mitrović?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: To je čuo ceo svet, ne samo ja.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Primili ste nekoliko okrutnih poruka i telefonskih poziva u vezi vašeg nestalog muža i to u toku nekoliko meseci, zar ne?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Želeo bih da vam postavim pitanje u vezi jedne informacije koju ste dali, možda ne telefonom, ali ste u izjavi rekli da ste iz dva izvora saznali da kidnapovani Srbi žive u logorima u Albaniji i da moraju da obavljaju prinudni rad i da moraju da ukrcavaju i istovaruju robu sa brodova. I vi ste tu informaciju dobili, kako ste rekli u svojoj izjavi Sudu, pre dve godine iz dva izvora. Da li je to tačno?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li su to takođe bili telefonski pozivi ili su vam ljudi direktno govorili?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Direktno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li su to bili ljudi koje ste poznavali ili jednostavno ljudi koji su vam prišli?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: To su ljudi koje sam ja molila i vapila da mi pronađu Slobodana.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Govorili ste gospodinu Cayleyu, gospodinu koji vas je ispitivao pre nekoliko trenutaka, o organizacijama koje se bave nestalim osobama u čijem radu ste učestvovali. Želeo bih da vam postavim jedno ili dva pitanja o tim organizacijama. Da li ste vi pokrenuli organizaciju ili ste joj pristupili nakon što je već bila osnovana?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Jednu sam ja organizovala, a sa ostalima saradujem.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li koristite ili da li ste ikada koristili internet kako biste međusobno komunicirali?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Ne, to su izbeglice sa moje teritorije, sa teritorije Kosova/Kosovë. Tako da smo mi svi u Srbiji, nema potrebe za internetom. Mi imamo sastanke gde se družimo, sastajemo, menjamo informacije telefonom, tako da nema potrebe za internetom.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ako mi dopustite da vas upitam gospođo, ta organizacija koju ste vi osnovali, kojoj ste se pridružili na samom početku rada, kada je počela sa sastancima i radom? Da li je to bilo odmah nakon nestanka vašeg muža ili neko vreme kasnije?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Ta organizacija je po izbeglištvu bila... znači, to je 1999. godina.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A, 1999. godina. Hvala vam. Da li je vaša organizacija – možete samo da govorite za svoju organizaciju – bila u kontaktu sa Srbima koji žive izvan Balkana, u drugim zemljama?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U danima i nedeljama neposredno nakon nestanka vašeg muža, da li ste stupili u kontakt sa Službom Državne bezbednosti?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Pa ja sam išla u svim institucijama i prijavila nestanak...

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da...

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: ...od Međunarodnog komiteta crvenog krsta, Jugoslovenskog crvenog krsta i SUP-a.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Mislim da je jedna od priča o nestanku vašeg muža koju ste dobili, da li je tačno, došla početkom novembra 1998. godine iz MUP-a u Suvoj Reci/Suharekë, što ste spomenuli u vašoj izjavi ovom Sudu? Da li se sećate te priče?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da, sećam se. Ja sam pošla u grad da kupim nešto. Ja sam živela tu sa svekrvom i morala sam da prođem pored SUP-a, tako mi je put od kuće. Naišla je patrola. Iz auta je izašao čovek koji je iz Suve Reke/Suharekë, Novica i rekao mi: "Ljiljo, dobro da sam te sreo.", kaže "upravo sam sa punkta, smena mi je došla", kaže "došao mi je čovek koji čuva stoku i prijavio je da je video kamion pun zatvorenika i među njima je poznao Miodraga Krstića". Bila sam, normalno, van sebe. Znala sam ako je jedan tu, tu su svi.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A prema ovom iskazu, grupa vašeg muža najverovatnije je viđena u novembru 1998. godine. Da li je ti tačno, gospođo Mitrović?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da. Zna, vi se onda hvatate za slamku i želite da čujete možda i nemoguće stvari.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: O, da. Naravno, grozan položaj u kom ste se našli, bio je da niste znali šta je moguće, a šta je nemoguće, jer ste mogli da se oslonite samo na ono što su drugi odabrali da vam kažu. Da li je to približno tačan opis položaja u kom ste se našli, gospođo Mitrović?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da vam kažem. Kada su ga kidnapovali, moram da se vratim, ako mi Sud dozvoli, kada smo saznali da je kidnapovan, rekla sam svekrvi: "Nemoj toliko da kukaš. Kada ga budu odveli gore i videli, sami će ga vratiti kući, jer to su sve njegovi prijatelji i drugovi maltene od detinjstva." Kako je vreme prolazilo, nisam mogla da shvatim da li je moguće da ti prijatelji, drugovi zaista misle njemu zlo. Iz jedine nade u to prijateljstvo ja sam htela da verujem u te priče da je ipak živ. Ja opet ponavljam, ja bih volela da to nije tačno, da se dokaže suprotno, da je on živ. Ja bih se javno svima izvinula.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Imali ste mnogo strpljenja sa mnom. Nemam više pitanja za vas. Puno vam hvala.

SUDIJA PARKER: Gospodine Cayley, izvolite.

TUŽILAC CAYLEY: Biću vrlo kratak, časni Sude.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC CAYLEY

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Gospođo Mitrović, gospodin Topolski vam je postavio pitanje o mogućem viđenju Miodraga Krstića u novembru mesecu 1998. godine. Sećate se toga? I vi ste rekli da je jedan pastir video Miodraga Krstića na jednom kamionu u novembru mesecu 1998. godine?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Da li je tu priču ikada bilo ko drugi potvrdio, osim tog pastira, da je video Miodraga Krstića?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Izvinjavam se. Možete li malo glasnije da govorite?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Da li je, koliko je vama poznato, Miodrag Krstić ikada ponovo viđen, osim ove navodne prilike?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Da. Ja moram... Ne mogu da završim ovo da ne kažem, to cela javnost zna da jedini koji su izašli iz tog logora, to su otac i

sin - Bakrač. Kada sam čula da su oslobođeni preko televizije i štampe, odmah smo krenuli da tragamo za njima. Pronašao ih je Bobanov ujak i razgovarao sa...

TUŽILAC CAYLEY – PITANJE: Gospođo Mitrović, dozvolite mi da vas prekinem. Moje pitanje je vrlo konkretno i ne odnosi se na Bakrač. Koliko je vama poznato – koliko je vama poznato – osim te navodne situacije u novembru 1998. godine, da li je Miodrag Krstić ikada negde drugo viđen?

SVEDOKINJA MITROVIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC CAYLEY: U redu. Hvala vam mnogo, gospođo Mitrović. Nemam više pitanja za vas.

SUDIJA PARKER: Gospođo Mitrović, hvala vam mnogo. Vaše svedočenje je ovim završeno. Mi smo vam veoma zahvalni što ste bili u stanju da dođete ovamo da bi nam pomogli, iako je to bilo za vas jedno iscrpljujuće iskustvo. Sada ste slobodni da se vratite kući u Srbiju, ukoliko je to prava reč. Znam da vi sami ne osećate da vam je tamo dom. Sada možete da idete.

SVEDOKINJA MITROVIĆ: Hvala.

(svedokinja napušta sudnicu)

TUŽILAC CAYLEY: Gospodine predsedavajući, molim vas da me izvinete za nekih pet minuta, vratiću se. Hvala vam.

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude, sledeći svedok je istražilac, gospodin Birkeland. Među materijalima koje smo sinoć primili od gospodina Whitinga, koji će, mislim, ispitivati ovog svedoka, nalazi se i jedan dokument na čiji jedan deo želim da uložim prigovor u vezi sa prihvatljivošću. I ja sam jutros pokušao da dobijem pristanak Tužilaštva da se taj deo izostavi. Mi smatramo da tu postoje dve ili možda tri sporne rečenice. Mi nismo uspeli da postignemo gotovo nikakav sporazum o tome s Tužilaštvom. Gospodin Whiting naravno ima puno pravo na to. On kaže da želi da kompletan dokument uđe u spis. I zato smo smatrali da bi bilo najbolje da ja uložim prigovor pre nego što gospodin Birkeland počne da svedoči. Čini mi se da njegovo svedočenje neće biti jako dugo, iako nisam siguran... a ni Pretresnom veću neće biti potrebno mnogo vremena da se izjasni, da tako kažem, o mogućnosti da ono bude uvršteno.

SUDIJA PARKER: Meni se čini da je to vrlo razuman predlog...

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude...

SUDIJA PARKER: ...osim što mi pojma nemamo o kom dokumentu vi to govorite.

ADVOKAT TOPOLSKI: Uskoro ćete ga dobiti, jer bi bez toga bilo nemoguće da procenite...

SUDIJA PARKER: Ovde se od nas traži puno stvari, gospodine Toploski.

ADVOKAT TOPOLSKI: Mislim da nisam tražio od vas da uradite nešto nemoguće. Ali ne kažem da možda neću tražiti do kraja suđenja. Ali danas neću.

TUŽILAC WHITING: Ako ja mogu da budem nešto od pomoći, taj dokument je predat i Pretresnom veću i Odbrani pre dva dana, ne sinoć. To je deo svežnja dokaznih predmeta... moram da se ispravim, da, to je bilo dostavljeno juče u 14.00 časova. Izvinjavam se. Ali u svakom slučaju, dostavljeno je Pretresnom veću. To je dokument koji je u svežnju dokumenata za sledećeg svedoka, L-67, i mislim da imate ERN broj.

ADVOKAT TOPOLSKI: Hvala vam. Molim vas, časni Sude, da onda pogledate ovaj mali svežanj dokumenata pod naslovom "Mogući dokazni predmeti za korišćenje sa svedokom L-67". Dokument o kom ja govorim je broj 4 po redu. Dokument nosi oznaku ERN 0323-0952. I to je negde na četiri ili pet stranica. To je UNMIK-ov dokument "Dodatak/dodatni formular"

SUDIJA PARKER: Konačno sam to pronašao, hvala.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, takođe se nadam da i drugi u Pretresnom veću imaju dokument.

SUDIJA PARKER: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI: Ovo što ovde vidimo je beleška koju je potpisao sledeći svedok, gospodin Birkeland, koji je, kao što časni Sud zna, policajac i istražilac. Beleška je datirana 20. septembra. I to je, kao što izgleda, jedan interni dokument koji se odnosi na posetu koju su obavili on i jedan njegov kolega. Kao što časni Sud može da vidi iz prva dva reda, oni su u septembru 2000. godine otišli da uzmu izjavu od čoveka po imenu Xheladin Ademaj. Mi smo već ranije naišli na to ime. On je vlasnik mlina. A gospodin Cayley mi je jutros rekao – ja obično ne volim da se pred Sudom pozivam na telefonske razgovore između zastupnika, ali smatram da je važno da Sud zna šta je rečeno u tom telefonskom razgovoru – rečeno je da se ne predviđa da će gospodin Ademaj ovde da svedoči. Ovde u belešci spominje se ono što je gospodin Ademaj rekao u izjavi od 4. jula, da je bio žrtva kidnapovanja (...) (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*) (...) Bilo bi bolje da pređemo na privatnu sednicu, izvinjavam se.

SUDIJA PARKER: Privatna sednica.

(privatna sednica)

TUŽILAC WHITING: Hvala. Ovo pitanje, ovaj svedokov strah i njegova povezanost sa jednim od optuženih, Isakom Musliuom, tiče se drugog, tačno drugog pitanja koje se javilo tokom suđenja, a donekle i na treće pitanje. Ovaj svedok... dokaz pokazuje da se ovaj svedok plaši da se pojavi na Sudu i da ispriča ono što je istražiocima već priznao, jer se boji, a u prvom redu se boji optuženog Isaka Musliua. Prema tome, razlog zbog koga on ne dolazi pred ovaj Sud da kaže istinu, direktno je vezan sa iskazom koji će Sud čuti. Stoga je, dakle, njegov razlog zašto nije došao na

Sud da kaže istinu direktno vezan za ovaj dokazni materijal, za priču koja je predstavljena Sudu... To je upravo razlog zbog koga mi izvodimo istražioca da nam kaže šta je taj čovjek pred njim potvrdio. .. I ukoliko se ovde izuzme iz spisa činjenica da se Xheladin Ademaj boji, onda gubimo smisao cele ove debate, onda gubimo razlog zbog koga svedok ne želi lično da dođe ovamo i svedoči. Nije ovde zato što je uplašen. On je to potvrdio istražiocu i to je ono što će istražilac da kaže ovde pred Sudom. Prema tome, strahovanje i razlog za to strahovanje su direktno povezani sa iskazom ovog istražioca, to se ne može izuzeti iz spisa, ne može se odstraniti. To je realnost, to je ono što taj svedok oseća. To utiče na njegovo svedočenje. To utiče da li će da dođe ili ne pred Sud. I zato ja mislim i samo zbog toga da su te rečenice relevantne, imaju dokaznu vrednost i da bi trebalo da uđu u spis. Želeo bih da kažem još jednu stvar, možda manje važnu ali tiče se treće stvari. A to je da je žrtvama bilo rečeno da ne smeju da govore o onome što se dogodilo u Lapušniku/Llapushnik. Pred ovim Pretresnim većem bilo je iskaza, a gospodin Topolski to zna, da je Xheladin Ademaj bio u Lapušniku/Llapushnik, on je bio jedna od žrtava u Lapušniku/Llapushnik. Meni nisu poznati dokazi o tome da su Xheladin Ademaju rekli, kao što su rekli drugim svedocima, da ne sme da govori o tome šta mu se dogodilo. Međutim, imajući u vidu ono što je već više svedoka reklo pred ovim Sudom, dakle da se to stalno radilo, ja mislim da se iz toga može zaključiti da je to bila ustaljena praksa i da su žrtve iz logora vrlo jasno shvatile to šta im se govori. Ja tvrdim da strahovanje i nevoljnost ovog svedoka da dođe ovde da svedočiti i da kaže istinu o onome šta se dogodilo, potkrepljuje te iskaze. Prema tome, to se u izvesnoj meri tiče i treće tačke o kojoj sam govorio. Gospodin Topolski se žali da su te rečenice iz druge ruke i da nisu u skladu sa sudskom procedurom. Kad je reč o tome da je iskaz iz druge ruke, da jeste. To je bilo utvrđeno od prvog dana na ovom suđenju – da je svedočenje iz druge ruke prihvatljivo. Po svojoj samoj prirodi taj dokaz mora biti iz druge ruke, jer Xheladin Ademaj neće doći na Sud da svedoči o tome, jer se suviše plaši da kaže istinu, jer on je jednostavno suviše uplašen da dođe pred Sud da kaže istinu. Tako da jedini način na koji možemo dobiti taj dokaz na Sudu je iskaz iz druge ruke. Štaviše, pitanje nije da li su u skladu sa sudskom procedurom. Naravno da jesu, zato ih Tužilaštvo i iznosi. Ali, na osnovu *Pravila 89 (f)* pitanje je da li je to relevantno, da li ima dokaznu vrednost ... oprostite, nisam mislio na *Pravilo 89 (f)*, mislio sam na *Pravilo 89*. Da li je to relevantno, da li to ima dokaznu vrednost i da li je to u interesu pravičnog suđenja – sve te stavke zajedno imaju veću težinu od dokazne vrednosti dokaza. I ja smatram da je taj dokaz veoma relevantan, veoma velike dokazne vrednosti, da priznanje Xheladina Ademaja istražiocu da (...) (*izbrisano po nalogu Pretresnog većea*) (...) govori istinu i, da budem iskren, prilog je donekle pristrasan, a časni Sud će čuti ... da je on suviše uplašen da dođe pred Sud i da kaže istinu šta se njemu desilo, a to je nešto veoma relevantno i potkrepljuje ono o čemu su već svedoci govorili i o čemu će budući svedoci govoriti. Nema ničeg nepravičnog u tom dokazu. I ako to bude uvršteno u spis, u tome nema ničega što bi nanelo štetu optuženima. To je jednostavno ono što svedok kaže, u šta veruje, kako se oseća. To je pouzdan dokaz, ima dokaznu vrednost i u tome nema ništa na osnovu čega bi ovo suđenje bilo nepravično. I na kraju, kad je reč o konkretnim rečenicama, ja bih rekao da one sve trebaju da budu uvrštene, budući da sve one prikazuju priču. On kaže da se on plaši i konkretno objašnjava svoj strah. I ne mislim da bi ove rečenice trebalo da budu izdvojene. To je jedno te isto objašnjenje. On kaže da ne može da kaže istinu zato što se plaši. On objašnjava zašto se plaši i to je od ključne važnosti za njegovu priču. A rečenica gde se kaže da je ljut na Ujedinjene nacije, to je dalji opis njegovog straha i njegovih osećanja o optuženom Isaku Musliju. I mišljenje

u poslednjoj rečenici zapravo je ponavljanje onog što je Xheladin Ademaj rekao istražiocu. Iz tog razloga smatram da je ova rečenica od ključne važnosti za ono što je Xheladin Ademaj rekao istražitelju. Iz tog razloga mi želimo da ovo bude uvršteno u spis.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Whiting. Izvolite, gospodine Topolski.

ADVOKAT TOPOLSKI: Svojim iskazima ovde gospodin Whiting se stavlja u poziciju elokventnog advokata gospodina Ademaja koji nije ovde. Ali treba se samo zaustaviti i malo razmisliti o tome šta gospodin Whiting zapravo želi da kaže, pa da se uvide greške koje stoje u središtu tih iskaza. Da li smo i dalje na privatnoj sednici?

SUDIJA PARKER: Ne u ovom trenutku. Da li je potrebno da budemo?

ADVOKAT TOPOLSKI: Trebalo bi. Ponovo sam pomenuo ime. Mislio sam da jesmo na privatnoj sednici.

(privatna sednica)

ADVOKAT TOPOLSKI: ...nije imalo problema, nije primilo nikakve zahteve od Tužilaštva da njegova izjava bude predočena, a u vezi sa svedokom za koga su oni znali da neće doći da svedoči. (...) *(izbrisano po nalogu Pretresnog veća)* (...) Ono što se predlaže je zapravo da on bude svedok pred Pretresnim većem na osnovu *Pravila 92bis*, ali kaže se da se u tome ne bi uspelo ukoliko bi se tražilo. Koliko je meni poznato, nije dat zahtev bilo kakve vrste u tom smislu i stoga je ovo mehanizam na osnovu koga bi izjava ovog svedoka, delimično ili u celini, bila predočena ovom Pretresnom veću. A ono što je on izjavio istražiocu Birkelandu nezvanično, drugim rečima znači: "Ja ne želim ovo javno da kažem, budući da ne želim da se meni javno postavljaju pitanja o tome, ali ja ću da vam šapnem na uvo i kažem da sam lagao." Sve ovo nikada ne može da se proveriti. Šta je to što Tužilaštvo sada traži da bude predočeno? To je zapravo proba od strane gospodina Whitinga za čitav niz argumenata sa kojima su počeli od prvog dana suđenja i koji nastavljaju da s vremena na vreme pomaljavaju svoje ružno lice, iako ih jedno vreme nije bilo. I evo tog lica ponovo, pod drugim imenom: strah/zastrašivanje. Kao što sam rekao u svom argumentu, pre nego što je gospodin Whiting odgovorio, da sam pojam da je taj čovek ljut na Ujedinjene nacije u odnosu na to kako je moj klijent obavljao svoj posao nakon rata, i da to može imati bilo kakvog uticaja na njegovu krivicu i nevinost u ovoj optužnici, po našem mišljenju je – da budem pristojan što je moguće više – nešto što uošte nije prihvatljiv i održiv argument. Oni su mogli da preduzmu odgovarajuće korake; nisu to uradili. Ovo stvarno nije samo advokatska metafora da pokušavamo da na mala vrata uvedemo neki materijal koji nije u skladu sa sudskim procedurama i koji, ponavljamo, nema nikakvu dokaznu vrednost. Dobio sam jednu belešku. Da li mogu samo trenutak... Da. Zahvaljujem. Nismo upoznati ni sa jednim dokazom ili korakom koje je preduzelo Tužilaštvo da stupi u kontakt sa svedokom koji nije došao. Mi nemamo nikakve dokaze kakva su njegova viđenja nakon 13. septembra u 12.00 časova, o njegovom sadašnjem pogledu, da li on i dalje ima strahove ili ne kada je reč konkretno o Musliu, ili generalno o ovom predmetu. Sada smo u decembru 2004. godine, prošlo je četiri godine od tog susreta. I samo da naglasim, kao konačni

zaključak, smatramo da ovaj materijal nema vrednost i smatramo da nije u skladu sa sudskim procedurama. Časni Sude, to su naši zaključci.

SUDIJA PARKER: Hvala.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Gospodine Topolski, Pretno veće podržava vaš prigovor u vezi sa onim pasusima na koje ste uložili prigovor. Ti pasusi se odnose na stanje svesti osobe koja neće svedočiti, na njegovo stanje svesti iz 2000. godine. Da bi oni imala ikakvu vrednost, o čemu se mi u ovom trenutku nećemo izjašnjavati, morali bi da odražavaju stanje svesti te osobe u ovom trenutku. Iz razloga koji su već izneseni, izjava u ovom pasusu na koji je uložena prigovor nije u skladu sa sudskom procedurom. Pretno veće smatra, da kažem to jasno, da je dokazna vrednost te izjave veoma ograničena. Hvala vam.

ADVOKAT TOPOLSKI: Vrlo sam vam zahvalan.

SUDIJA PARKER: S obzirom na vreme, mislim da bi bilo bolje da napravimo malo raniju pauzu i da onda pozovemo svedoka. Nastavićemo sa radom u 15.50 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Molim da se uvede svedok.

TUŽILAC WHITING: Ako mi dozvolite, pre nego što svedok uđe...

SUDIJA PARKER: Da, svakako.

TUŽILAC WHITING: Kao što je Pretno veće poznato, Tužilaštvo je dostavilo niz dokumenata za koje očekuje da ih koristi za ovog svedoka. Dokument o kome smo govorili pre pauze je redigovan i redigovana verzija tog dokumenta je dostavljena Pretnom veću.

SUDIJA PARKER: Hvala vam na tome.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA PARKER: Gospodine Birkeland...

SVEDOK BIRKELAND: Da.

SUDIJA PARKER: Molim vas da uzmete karticu i da pročitate svečanu izjavu.

SVEDOK BIRKELAND: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA PARKER: Izvolite, sedite. Gospodine Whiting, imate reč.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude.

svedok Kaare Birkeland

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC WHITING

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Birkeland, engleski nije vaš maternji jezik. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, ali možda jeste moj drugi jezik, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Iz tog razloga nastojaću da polako i razgovetno govorim, ali ukoliko ne razumete neko od mojih pitanja, molim vas recite mi.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, reći ću vam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Budući da obojica govorimo engleski, a moja pitanja i vaši odgovori moraju da se prevode, moramo da pravimo pauzu između pitanja i odgovora i zatim sledećeg pitanja. Tako da ću vas prvo da zamolim da govorite polako i što je moguće razgovetnije a zatim, molim vas da pravite pauzu pre nego što ja postavim pitanje odnosno pre nego što date odgovor.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: U redu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine, da li trenutno radite kao načelnik policije u jednom odeljenju policije?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, ja sam načelnik policije u jednom policijskom odeljenju u Norveškoj.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Od kada radite kao policajac?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Diplomirao sam na Policijskoj akademiji 1983. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada ste upisali Akademiju?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Upisao sam 1981. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gde sada radite?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Trenutno radim u okviru Misije Evropske unije u Bosni i Hercegovini.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koliko dugo ste već u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Počeo sam 19. januara ove godine i ostajem do 20. januara sledeće godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koje su vaše odgovornosti u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Moje odgovornosti su da nadgledam, da budem mentor, vršim inspekciju lokalne policije Bosne i Hercegovine na srednjem i višem nivou. To je moj posao tamo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U kom ste delu Bosne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: U severnom delu. To je područje koje se zove... to je kanton koji se zove Posavski kanton.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pre nego što ste došli u Bosnu, da li ste pre toga imali iskustva rada u bivšoj Jugoslaviji?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Moja prva misija bila je vojna misija 1996. godine. Bio sam vodnik u Vojnoj policiji u Makedoniji. I bio sam stacioniran u Skoplju godinu dana.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kakav ste tamo posao obavljali?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Vodio sam istrage u vezi sa osobljem Ujedinjenih nacija i imovinom Ujedinjenih nacija. Vodio sam istrage i obezbeđenje svega što je bilo povezano sa Ujedinjenim nacijama. Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Recite Pretresnom veću kakva ste druga istražna iskustva imali?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Pre nego što sam otišao u Makedoniju, dve godine sam bio istražilac pre 1996. godine. A zatim nakon 1996. godine bio sam jednu godinu istražilac, između 1997. godine i 2000. godine, kada sam otišao na Kosovo/Kosovë. Dakle, imam ukupno tri godine u istražnim radnjama.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Istražnog iskustva?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Radnog iskustva.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kad kažete da ste otišli na Kosovo/Kosovë 2000. godine, da li se sećate kada ste 2000. godine otišli na Kosovo/Kosovë?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Otišao sam na Kosovo/Kosovë u junu mesecu 2000. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koliko ste tamo bili?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Jednu godinu, do juna 2001. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Zamoliću vas da malo sporije govorite.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: U redu. Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada ste bili na Kosovu/Kosovë, za koga ste radili?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Radio sam za Ujedinjene nacije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A konkretno za koga ste radili?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Radio sam za jedinicu koja se zvala *CCIU*, to je Centralna jedinica za kriminalističke istrage.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koje su bile vaše dužnosti kada ste radili za Centralnu jedinicu za kriminalističke istrage?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Moja jedinica je vršila istragu o ratnim zločinima koji su se desili pre nego što je NATO došao na Kosovo/Kosovë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, ratni zločini koji su se dogodili pre juna meseca 1999. godine?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste vršili istragu o nekim drugim zločinima ili samo o ratnim zločinima?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Uglavnom su to bili ratni zločini. Takođe smo vršili istrage najkrupnijih zlodela/krivičnih dela, jer je celo Kosovo/Kosovë bilo naše područje odgovornosti. Pa ako druga odeljenja nisu mogla da se izbore sa najkrupnijim/najozibljnijim zločinima/krivičnim delima, mi bismo ih preuzimali.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste postali vođa tima u drugoj polovini godine vašeg boravka na Kosovu/Kosovë?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste tada i dalje radili na ratnim zločinima?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, radio sam isti posao, ali sam imao još više posla jer sam bio vođa tima. Isto sam vodio istrage kao i ranije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada ste vodili istrage o ratnim zločinima, da li ste vodili istrage o navodnim ratnim zločinima u kojima su Albanci bili osumnjičeni, u kojima su Srbi bili osumnjičeni ili i jedni i drugi?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: I jedni i drugi. Ali u većini slučajeva kad su Albanci bili osumnjičeni.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U slučajevima gde su Albanci bili osumnjičeni, da li su žrtve većinom bili Albanci ili Srbi, ili je bilo i jednih i drugih?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Bilo je i jednih i drugih.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: O kakvim vrstama zločinima ste vodili istrage, konkretno o kakvim ratnim zločinima?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Uglavnom su to bila ubistva.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li...

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Otvarali bismo dosijea o nestalim osobama a onda bi oni postajali dosijei o ubijenim osobama.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je postojala posebna jedinica za nestala lica?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, ako sam vas dobro razumeo, jedinica za nestala lica slala bi Centralnoj jedinici za kriminalističke istrage dokumentaciju o nestalim licima za koja su sumnjali da su ubijena, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li biste mogli da nam date procenu u koliko ste slučajeva radili tokom tih godinu dana?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Mislite u isto vreme ili tokom cele godine?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U isto vreme.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: U isto vreme.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Recite nam ako možete?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Radio sam na deset slučajeva istovremeno, možda više. Ne mogu da se setim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Želeo bih da vam postavim nekoliko pitanja o vašem učešću u istrazi za ovaj predmet. Kao prvo, da li ste bili uključeni u istragu u ovim predmetu?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li možete da se setite... da li ste u stanju da se setite svih koraka koje ste preduzeli tokom istrage? Drugim rečima, da li se jasno sećate šta ste radili korak po korak tokom istrage?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, ali pisao sam dnevnik, tako da... ali ne mogu sada da se setim.

TUŽILAC WHITING: Želeo bih, uz pomoć sudskog poslužitelja, da svedoku pokažem dokument koji je sadržan u priloženom svežnju. Dokument nosi oznake ERN 0323-0765 i ERN 0323-0766.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da li je to dnevnik o kome ste govorili?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, to je dnevnik koji sam vodio za ovaj slučaj.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Recite nam kako ste vodili ovaj dnevnik?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Imao sam ga u svom kompjuteru a sve što se dešavalo u ovom slučaju ja sam unosio u ovaj dnevnik.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste tu beležili kako ste radili ... koje ste korake preduzimali ili ste to radili sve na kraju?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, ja sam to unosio kako su se stvari odvijale, ne sve na kraju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kako ste vodili istragu tako ste unosili nove informacije?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Ažurirao sam ih sve vreme. Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Po vašim saznanjima i po vašem sećanju da li dnevnik sadrži sve istražne korake koje ste preduzeli u vezi sa ovom konkretnom istragom?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Izuzev... nije pomenuto da sam dobio dokumentaciju o nestalim licima. To jedino nije pomenuto. Ali od onog trenutka kada sam počeo istragu, sve je pomenuto tamo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate kada ste primili dokumentaciju o nestalim licima?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Bilo je to neposredno pre... prvi datum u dnevniku je 11. avgust. Dakle, dobio sam dokumentaciju o nestalim osobama ranije tog leta, verovatno juna ili jula meseca.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, dobili ste dokumentaciju o nestalim licima a onda, posle toga, vi ste pokrenuli te istražne korake?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, molim vas da li možemo da pređemo na privatnu sednicu?

SUDIJA PARKER: Privatna sednica.

(privatna sednica)

sekretar: Sada smo na otvorenoj sednici.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Birkeland, nakon što ste pregledali rezime razgovora, da li ste preduzeli korake da obavite razgovor sa osobom, po imenu Xheladin Ademaj?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Xheladin Ademaj je pomenut u toj izjavi svedoka od (...) (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*) (...) i zato sam želeo da razgovoram sa njim. Dakle, prvo sam...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da. Molim vas prvo pogledajte svoj dnevnik...

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da...

TUŽILAC WHITING – PITANJE:... i recite nam koja je prva stvar koju ste uradili kako biste stupili u kontakt sa... pokušali da obavite razgovor sa Xheladinom Ademajem?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Prvi put sam pokušao da obavim razgovor sa njim 9. septembra 2000. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Šta se onda desilo?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Otišao sam u njegovu selo gde je on živeo, u njegovu kuću, ali on nije bio kod kuće. Razgovarao sam sa njegovom ćerkom i sa njom sam se dogovorio da Xheladin dođe u moju kancelariju u Prištini/Prishtinë sledećeg dana, 10. septembra.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je došao 10. septembra?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, nije došao ni 10. septembra. Pa sam onda 11. septembra ponovo otišao do njegove kuće. Ni tada ga nije bilo kod kuće. To je bio 11. septembar. Pa sam se ponovo dogovorio sa njegovom ćerkom da on dođe u moju kancelariju u Prištini/Prishtinë 12. septembra. Nije se pojavio ni 12. septembra.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dozvolite mi da vas prekinem za trenutak.

TUŽILAC WHITING: Mislim gospodine Younis da nam treba pomoć sudskog poslužitelja. Hvala vam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, nije došao u vašu kancelariju ni 12. septembra?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Nije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Šta ste sledeće uradili?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Tada sam 13. septembra, dan posle toga, već bio sam na terenu i uzimao izjavu od jedne druge osobe. Na putu natrag odvezli smo se do Xheladinovog radnog mesta. On je vlasnik mlina u... blizu Uroševca/Ferizaj. Otišao sam da vidim da li je tamo. Bio je u mlinu 13. septembra i tada sam uzeo izjavu od Xheladina, tog dana.

TUŽILAC WHITING: Uz pomoć sudskog poslužitelja pokazaću vam sada jednu fotografiju. To je iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P54 i nosi oznaku ERN U003-8706.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Birkeland, da li vidite tu fotografiju?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Prepoznajete li tu osobu?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. To je Xheladin Ademaj.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Osoba s kojom ste obavili razgovor 13. septembra 2000. godine?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se danas sećate tog razgovora?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Sećam se da sam od njega uzeo izjavu, ne sećam se detalja iz te izjave. Ali sećam se da sam bio tamo i da sam uzeo izjavu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste napisali izveštaj u vezi te izjave?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, napisao sam takav izveštaj i jedan dodatni izveštaj.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Napisali ste dva izveštaja?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, dva izveštaja.

TUŽILAC WHITING: Razgovaraćemo o izveštajima. Idemo jedan po jedan. Ali treba mi pomoć sudskog poslužitelja. Sačekaću da se vrati. Kad se sudski poslužitelj vrati, za dobrobit svih prisutnih u sudnici, pokazaću vam jedan dokument koji je ranije podeljen stranama, nosi oznake od ERN 0323-0953 do ERN 0323-0956. Sudski poslužitelj se vratio.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li prepoznajete taj dokument?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, ja sam sastavio taj izveštaj. Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je to jedan od dva izveštaja koji ste vi pripremili u vezi sa razgovorom sa Xheladinom Ademajem 13. septembra?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. To je izveštaj u kom sam zapisao njegovu priču i ono što je on hteo da potpiše.

TUŽILAC WHITING – PITANJE Možete li Sudu da objasnite kako ste pripremili taj izveštaj? To je, kako ste rekli, razgovor koji ste s njim obavili 13. septembra. Kako ste pripremili taj izvještaj? Jeste li to napravili tada? Da li ste to napravili kasnije?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ono što smo mi radili tada... moja jedinica...mi smo imali Kosovo/Kosovë kao celo područje i imali smo dosta predmeta. I ono što smo radili, obično bismo otišli do svedoka i uzeli izjavu. Možda smo uzeli više izjava iz različitih predmeta istog dana. Tog dana kada sam ja uzeo izjavu od Xheladina, uzeo sam izjavu od još jednog čoveka. Sa svim svedocima koristio bih se istim obrascem, koji imam ovde – "Obrazac za izjavu svedoka" – upisao bih to olovkom, rukom. Kao što je ovaj izveštaj ovde koji vidite, samo u rukopisu. A zatim kad bismo se vratili u kancelariju, napisao bih to na kompjuteru, dao bih da se prevede. A onda bismo se vratili svedoku koji bi to potpisao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li možete na osnovu ovog izveštaja ili iz vašeg dnevnika da nam kažete kada je ovaj svedok potpisao ovaj izveštaj?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Svedok je ovaj izveštaj potpisao 21. septembra.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kad ste opisivali kako je ovaj izveštaj pripreman, rekli ste da ste to prvo napisali rukom a nakon toga prekućali. Da li je ovaj otkucani izveštaj koji vidimo sada, jednostavno kucana verzija onog što ste vi napisali rukom?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ugalavnom, da. Radili smo obično 100 posto tačno kao na terenu, zato što smo morali da vozimo do udaljenih mesta, i trebalo je da to uradimo kako treba. Ponekad bismo uzeli potpis na terenu. Oni bi potpisali i rukom ispisani obrazac kako bismo uštedili na vremenu. Onda bismo mi to pripremili na kompjuteru, odštampali i onda bismo u takvom slučaju imali i rukom pisanu belešku. Ne u ovom slučaju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Birkeland, mislim da ste rekli da ste se sreli sa svedoka u njegovom mlinu. Dali ste tamo sa njim obavili razgovor?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Razgovor i potpisivanje je obavljeno u mlinu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate gdje se nalazio mlin?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Bilo je to izvan Uroševca/Ferizaj, grada.... malog grada, koji se zove se Uroševac/Ferizaj.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li znate konkretno u kom selu se nalazio mlin? Ako znate.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Petrovo/Petrovë. To je isto mesto gde je takođe imao i kuću.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Znači, kuća i mlin su bili na istom mestu u selu Petrovo/Petrovë?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Mlin je bio izvan sela na njegovoj velikoj njivi. Nije bio u selu. Bio je na njivi.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Znači, mlin je bio na njivi, a da li je kuća gospodina Ademaja povezana s tim mlinom ili je bila blizu?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, ne, njegova kuća je bila u selu. A mlin je bio na njivi, koja je bila povezana sa selom.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li znate kakva je to vrsta mlina bila?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Mislim da je to bio mlin za mlevenje žita.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate ili da li nam na osnovu vašeg izveštaja možete reći ko je sve bio prisutan prilikom razgovora?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Bio sam s jednim svojim kolegom. Zove se... da, bio je to jedan oficir koji je uzeo izjavu od (...) (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*) (...) koji mi se pridružio u tom mlinu i takođe uzeo izjavu. I takođe je prevodilac bio sa nama. I svedok. Znači, nas četvorica.

TUŽILAC WHITING: Samo trenutak, časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je bio prisutan još neko iz porodice gospodina Ademaja?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, ne u mlinu, koliko se ja sećam. Ne, ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Recite nam kako ste vi obično obavljali takve razgovore?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Kad uzimam izjavu kažem o čemu se radi, šta bi trebalo da mi se kaže o tome a onda mi to lice ispriča svoju priču. I to je ono što je on uradio ovde. Ispričao mi je svoju priču, ja sam to zapisao. I ukoliko je kasnije potrebno još nešto, onda bih mu postavio dodatna pitanja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Na šta mislite kada kažete "ukoliko je kasnije potrebno još nešto"?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ako je nešto nejasno u njegovoj priči, onda bih mu postavio dodatna pitanja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pogledajmo ponovo ovaj izveštaj koji ste vi pripremili. Da li ste mu tom prilikom, nakon što vam je on ispričao svoju priču, postavili dodatna pitanja?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Pitao sam ga... postavio sam mu dva pitanja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Ne tražim od vas da nam pročitate izveštaj, nego vas molim da nam ukratko ispričate rezime. Ako vam je potrebno da pročitate taj izveštaj, to je u redu. Ali ako možete da nam ukratko kažete šta vam je rekao gospodin Ademaj? Samo vas ponovo molim da ukoliko budete spominjali neku drugu osobu, ako bude neophodno, kažete "drugi svedok".

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. On je u svojoj izjavi rekao: "Dana 4. jula 1998. godine u 12.00 časova, tri ili četiri nepoznata maskirana vojnika došla su u moju kuću u Petrovu/Petrově." Zbog uniformi koje je video, rekao je da su to bili

vojnici OVK ali nije prepoznao nikog od njih jer su bili maskirani. I vojnici su pitali svedoka da li je davao žito Srbima. A onda je svedok rekao da je žito davao svima koji su zatražili. Zatim su mu vojnici stavili povez preko očiju, stavili ga u automobil i odvezli ga iz njegove kuće. Odvezli su ga u jednu privatnu kuću i tamo ga ostavili u jednoj maloj sobi. On nije znao lokaciju te kuće. U toj sobi je sedeo sam i nije vodio nikog drugog u toj kući. Isto je rekao da su ga jednom izveli iz sobe licem u lice pred jednog vojnika OVK, koji nije nosio masku. Taj vojnik OVK postavljao mu je pitanja o njegovom mlinu i o tome da li je davao žito Srbima. Takođe, pitao ga je da li je imao nekakvo oružje u svojoj kući. Takođe je rekao da nije znao kako se taj vojnik zvao. I rekao je da se više ništa nije dogodilo u toj kući. I nakon tri ili četiri dana izveli su ga iz sobe i vojnici OVK odveli su ga u jednu šumu i rekao mi je, da je morao da ide u planine. I zatim je kroz Srbiju došao do Nemačke, gde je ostao godinu i tri meseca.

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, izvinjavam se što prekidam. Ali s obzirom da ste radili nešto drugo, možda je to pogodan trenutak da se javim za reč. Moj učeni prijatelj, gospodin Whiting tražio je naravno da svedok ukratko rezimira ono što stoji u izjavi. Mislim da bi bilo korisno znati da li svedok sad jednostavno čita izjavu koja predstavlja njegovo zabeleženo sećanje, ili on izjavu koristi da osveži svoje sadašnje pamćenje, ili jednostavno čita dokument koji je prethodno video. Ali mislim... to je možda i očigledno, ali možda bi bilo korisno da to uđe u zapisnik samo da znamo tačno šta svedok sada radi.

SUDIJA PARKER: Upravo sam potpisao nalog za redigovanje, jer je ime drugog svedoka bilo rečeno u 15:16 minuta.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Možda biste mogli da razjasnite situaciju gospodine Whiting u vezi sa sećanjem gospodina Birkelanda?

TUŽILAC WHITING: Pokušaću to da uradim, časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Birkeland, da li je ovaj izveštaj osvežio vaše pamćenje o tome šta se dogodilo kad ste uzimali izjavu od gospodina Ademaja? Da li vam je to pomoglo da se setite šta se dogodilo?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Kad sam pročitao izjavu setio sam se, da.

ADVOKAT TOPOLSKI: Izvinjavam se što ustajem i što prekidam. Bojim se da ću morati da vam iznesem neke dokaze ovde. Svedok ima dva dokumenta pred sobom, jedan pored drugog. Kako sam ja shvatio, on je jednostavno zamoljen da koristi jedan od njih koji je gospodin Whiting stavio pred svedoka, kako bi mogao da osveži svoje pamćenje. Ali pitam se kako je mogao da kaže detalje, kao što su, na primer reči "U 12.00 časova" ili "Dana 4. jula", i samo pitam da li bi svedok bio ljubazan da časnom Sudu objasni šta je to. Ja mislim da znam šta je, ali bi možda bilo bolje da nam on sam kaže.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Drugi dokument je njegov dnevnik koji je stavljen pred njega ranije. A "U 12.00 časova" se pojavljuje u dokumentu o kom on govori.

ADVOKAT TOPOLSKI: *(mikrofon nije uključen)*

ADVOKAT GUY-SMITH: Časni Sude, ako mi dozvolite, ja mislim da još nije odgovoreno na pitanje koje je postavio gospodin Khan. Verujem da će video traka ovog postupka jasno pokazati da je ovaj svedok do sada čitao dokument a ne svedočio, što je sasvim u redu ukoliko je to način na koji gospodin Whiting traži da se iznese ovaj dokaz. Gotovo smo završili s čitanjem ovog dokumenta. Ostalo je još samo nekoliko redova. I onda, pretpostavljam, da će se završiti sa ovim aspektom svedočenja gospodina Birkelanda.

SUDIJA PARKER: Gospodine Whiting, molim vas, da li možete da razjasnite da li je drugi dokument ono što ste vi rekli da jeste i da li svedok jednostavno čita izjavu ili se on priseća nekih delova onoga što stoji tamo?

TUŽILAC WHITING: U redu, časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Birkeland, molim vas recite nam koji su dokumenti pred vama? Čini se da imate dva različita dokumenta. Da li možete da nam kažete koji su to dokumenti?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Imam izjavu svedoka Xheladina Ademaja i dnevnik koji sam ja napisao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Samo da pojasnimo, koji je broj u gornjem desnom uglu dokumenta za koji kažete da je dnevnik?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Dokument nosi oznaku ERN 0323-0765.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To je dokument od dve stranice?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A molim vas, koji je drugi... koju oznaku ERN nosi drugi dokument pred vama?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Nosi oznaku ERN 0323-0953.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koliko stranica ima taj dokument?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Takođe dve stranice.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li imate li bilo kakve druge dokumente pred sobom?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Imam taj isti dokument na albanskom jeziku. Imam fotografiju Xheladina Ademaja. I izjavu svedoka... izjavu drugog svedoka.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da, to smo prethodno koristili?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Nemam ništa više.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kad sam vas zamolio da mi kažete šta je Xheladin Ademaj rekao tokom razgovora, da li možete da se setite...da li ste govorili... Dozvolite mi da to kažem na ovaj način: da li ste nam vi, pošto ste prethodno pogledali izveštaj, rekli čega se vi sećate ili ste jednostavno čitali šta piše u izveštaju?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Pogledao sam i pročitao sam neke rečenice, a nečega sam se i setio. Ne mogu da se setim detalja. Prošlo je previše vremena.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste nam manje-više ispričali šta vam je prema izveštaju, rekao taj svjedok. Da li se sećate koja ste mu pitanja postavili?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Pitao sam ga o...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U stvari, da budemo vema pažljivi. Ne govorim o... u ovom trenutku ne govorim ništa u vezi sa drugim svedokom. Osim pitanja vezanih za drugog svedoka, da li se sećate, da li ste ga još nešto pitali?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Sećam se. Postavio sam mu pitanje o toj kući u koju su ga odveli. OVK ga je dovezla u neku kuću. On je u svojoj izjavi rekao da ne zna gde se to nalazilo. Pitao sam ga još jedanput da li zna gde je to i da li je to možda ta kuća bila u Lapušniku/Llapushnik.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate šta je odgovorio?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Rekao je da bi mogla biti, ali da nije 100 posto siguran. "Ali moglo bi biti", rekao je. I onda sam ga takođe pitao o... pitao sam ga da li zna ko je bio taj komandant logora.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Komandant...

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Komandant tog regiona u kom je on bio.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: O kom regionu govorite? O kom području govorite?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: O regionu Lipljana/Lipjan. Oni su imali... OVK je imala borbene zone.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate šta vam je on odgovorio na to pitanje ko je bio komandant zone Lipljan/Lipjan?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Rekao je da je komandant zone Lipljan/Lipjan bio Isak Musliu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate koliko dugo je trajao razgovor?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Između jednog i dva sata.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Tokom tog perioda od jednog ili dva sata, da li ste razgovarali samo o ovom predmetu ili i o drugim stvarima?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Takođe smo razgovarali i o drugim stvarima. On mi je pokazao mlin, bio je veoma ponosan na svoj mlin, tako da me je proveo i unaokolo. Govorili smo o mnogim stvarima. Ponudio nas je sokovima i kolačima, koje je mislim doneo sa sobom. Bio je veoma prijatan sagovornik.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate da li ste u svom izveštaju zabeležili koliko je trajao razgovor ili kada je počeo a kada se završio?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, mislim da jesam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pogledajte molim vas izveštaj...

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE:...i recite da li u njemu stoji vreme kada je razgovor počeo i kada se završio?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Razgovor je počeo u 12.00 časova a završio u 13.30 časova, dakle sat i po.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koliko znate i koliko možete da se setite da li je ovaj izveštaj koji stoji pred vama i koji je kasnije potpisan tačan zapis onoga što vam je on rekao?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ovaj izveštaj ovde je onaj izveštaj koji je on hteo da potpiše. Ali rekao mi je i neke druge stvari koje nije želeo da se nađu u izveštaju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali kad govorimo o onome što je hteo da potpiše, da li je to tačan izveštaj?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste spomenuli drugi izveštaj.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, drugi izveštaj je izveštaj o nekim drugim pitanjima. Postavio sam mu neka pitanja nakon što mi je ispričao ono što je hteo da potpiše. Postavio sam mu neka pitanja zato što ja...

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, možda bi sada bilo najbolje da predemo na privatnu sednicu?

SUDIJA PARKER: Privatnu sednicu molim.

(privatna sednica)

TUŽILAC WHITING: Uz pomoć sudskog poslužitelja želeo bih da svedoku pokažem.... ne, ne ovog trenutka.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Birkeland, da li ste imali priliku da obavite razgovor sa Isakom Musliuom?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, uzeo sam jednu izjavu od njega.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate kada je taj razgovor obavljen?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Taj razgovor je bio u leto 2001. godine, neposredno pred kraj moje misije. Možda je to bilo aprila meseca.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li želite da pogledate dnevnik kako biste nam rekli kada je tačno obavljen razgovor?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da vidimo. Da. Uzeo sam izjavu 24. maja 2001. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste pripremili izveštaj o tom razgovoru?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING: Uz pomoć sudskog poslužitelja želeo bih da se svedoku pokaže dokazni predmet Tužilaštva broj P32.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koliko imate stranica pred sobom? Da li su to četiri stranice?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Dve stranice na engleskom i dve stranice na albanskom... tri stranice na albanskom jeziku.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je to izveštaj o razgovoru koji ste vi napravili?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: To je izveštaj koji sam napravio nakon što sam uzeo izjavu Isaka Musliua, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se danas sećate tog razgovora?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Sećam se da je sve poricao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate bilo čega drugog u vezi s tim razgovorom?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, ne nekih pojedinosti.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pogledajte drugu stranicu dokumenta koji je pred vama. Da li je to vaš potpis na izveštaju?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, to je moj potpis.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A kad pogledate verziju na albanskom jeziku, da li je potpis svedoka na tom izveštaju?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING: Molim samo za čas strpljenja.

(Tužilaštvo se savetuje)

TUŽILAC WHITING: Nemam više pitanja, hvala.

SUDIJA PARKER: Gospodine Khan, izvolite.

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, imam možda samo nekoliko kratkih pitanja.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT KHAN

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Gospodine Birkeland, ko vam je davao evidenciju o nestalim licima na osnovu koje ste vi otpočinjali svoju istragu?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: To nije bila evidencija, to su bile pojedinačne prijave od članova porodica čiji su rođaci nestali i koje su oni prijavili Jedinici za nestala lica. Dakle, to su bili izveštaji.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Vi kažete da su vaše istražne radnje bile koncentrisane na navodne zločine koje je počinila OVK. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Moj tim je dobio većinom slučajeve gde su pripadnici OVK bili osumnjičena lica.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Da. I tokom druge polovine 2000. godine vi ste naravno, bili vođa tima?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: U Centralnoj jedinici za kriminalističke istrage?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: To je tačno, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Dok ste boravili na Kosovu/Kosovë tokom 2000. godine, da li ste čuli da su Srbi optuživali različite članove OVK? Da li ste čuli za to?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, ne mogu da se setim.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Koliko je tamo bilo timova u okviru Centralne jedinice za kriminalističke istrage? Da li se sećate ili ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: U vreme kada sam ja tamo bio, mislim da je bilo četiri ili pet timova.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Osim tih četiri ili pet timova, koliko je timova radilo na istragama o navodnim zverstvima koje su počinili Srbi? Da li se toga sećate?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Svi timovi su obrađivali slučajeve gde su i Srbi bili osumnjičeni i gde su i Albanci bili osumnjičeni. Ali moj tim je u većini slučajeva imao predmete gde su Albanci bili osumnjičeni.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Da li možete, ako se sećate, da nam date procenu koji postotak vaših resursa je vodio istragu o navodima protiv OVK, za razliku o navodima protiv srpskog režima i srpskih pojedinaca? Da li se sećate?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne sećam se, ne.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: I pretpostavljam da dok ste bili vođa tima vi ste imali redovne susrete i sa drugim vođama timova iz Centralne jedinice za kriminalističke istrage. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Nismo imali redovne sastanke.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Zar niste imali, na primer, zajedničke sastanke jednom mesečno oko normalnog rukovođenja poslovima?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, imali smo.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Dakle, ljudi su znali šta se događa?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, znali smo. Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Čuli ste za selo Ćirez/Çirez i masakr u tom selu 1998. godine, kada su mnogi albanski civili ubijeni? Da li ste za to čuli ili ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne mogu da kažem da se sećam. Ne mogu da se setim, ne. Ali možda sam čuo za to, ali...

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Danas vam to ništa ne govori?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: A da li ste čuli za pokolj u Likošanu/Likoshan?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: U Likošanu/Likoshan? Da, mislim da sam čuo za to.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Čuli ste da su mnogi albanski civili ubijeni tom prilikom. Čuli ste za to?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Toga ne mogu da se setim.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: To vam ništa ne govori?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, Ne, ne.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Prekaz/Prekaz, da li vam to nešto kaže ili ste i to zaboravili?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne sećam se imena mesta gde je izvršen taj masakr, ne.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Dozvolite da pokušam nešto drugo. Masakr u Pokleku/Poklek nad albanskim civilima. Da li vam to nešto znači?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: A Obrinje/Abri e Epërme? A masakr u Obrinju/Abri e Epërme, da li vam to nešto znači?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, ne sada.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: A Ljubenić/Lubeniq, masakr u Ljubeniću/Lubeniq, da li vam to nešto znači?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: A Glogovac/Gllogoc, da li vam taj masakr nešto znači?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: A masakri u Velikoj Kruši/Krushë e Madhe i Maloj Kruši/Krushë e Vogël, da li vam nešto govori?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Gospodine, vi ste danas glavni inspektor, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: I naravno, nakon godinu dana provedenih na Kosovu/Kosovë vi ste, bez sumnje, čuli za pokolj porodice Jashari u Drenici/Drenicë?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Mislim da sam čuo o tome.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Čuli ste da su 83 civila tom prilikom ubijena?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Znači toga se sećate?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Negde mi je u glavi, da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Koliko je žena i deca bilo ubijeno. Da li to znate?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne. Ne znam.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Da li vam cifra od 24 nešto kaže?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Da li se sećate da ste vodili bilo kakvu istragu o nekom od tih masakara?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Nisam vodio bilo kakvu istragu u vezi sa tim masakrima.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Šta je bio vaš zadatak u Centralnoj jedinici za kriminalističke istrage? Da vodite istragu o ratnim zločinima?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Da li ste vodili istrage, na primer, o brojnim optužbama međunarodnih organizacija protiv NATO i njegove kampanje bombardovanja? Da li ste vodili istragu o tome?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Za niste dobili nikakvu dokumentaciju?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, moj tim nije.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Dobro, a drugi timovi u Centralnoj jedinici za kriminalističke istrage? Da li vam je poznato da li su oni vodili istrage protiv NATO i njegove kampanje bombardovanja na Kosovu/Kosovë?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Centralna jedinica za kriminalističke istrage je istraživala sve slučajeve ratnih zločina.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Da. I naravno, u vašem svojstvu istražioca za ratne zločine, vama je, bez sumnje, bilo poznato da su mnoge međunarodne organizacije, kao što je, Human Rights Watch, kao i srpska Vlada, iznele tvrdnje da je NATO počinio zločine tokom bombardovanja na Kosovu/Kosovë? Čuli ste za to, naravno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Kao iskusni istražilac, a tokom sastanaka vašeg tima u Centralnoj jedinici za kriminalističke istrage, kakve su se istrage vodile vezano za NATO vazdušne udare na Kosovu/Kosovë? Da li se sećate ili ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne sećam se.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Ali vi se sećate istraga koje su vođene protiv OVK?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, jer to su uglavnom bile istrage koje je vodio moj tim.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Da. Da li se sećate da li vas je neko ohrabrivao da vodite istrage o tvrdnjama protiv OVK?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne. Kao vođa tima dobio bih prijavu od vođe svoje jedinice da su osumnjičeni bili pripadnici OVK.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Vi sada vršite obuku policajaca u Bosni. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Mi vršimo inspekciju i savetujemo vođe policije u Bosni, da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: I naravno, pre nego što ste došli u Makedoniju, vi ste prošli obuku za policajce u Norveškoj?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: I to je veoma dobra policija, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Ovo nije pristrasno mišljenje, to je veoma dobra policija.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Hvala vam.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: I vi znate da je osnovno pravilo policijske istrage da policajci nose policijsku beležnicu sa sobom kada vode istrage. To je tačno, zar ne?

prevodioci: Prevodioci mole govornika da govori sporije. Hvala.

ADVOKAT KHAN: Zahvaljujem.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: U beležnici koju nose sa sobom vode evidenciju o svim informacijama koje smatraju relevantnim za istragu. To je uobičajena praksa, zar ne, gospodine?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Ali naravno, u tim knjigama i beležnicama se nalazi čitav spektar informacija, pored onih informacija koje se na kraju nađu u pismenoj izjavi svedoka. Tu se nalaze podaci koje istražilac smatra relevantnim za istragu?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Ali gde su vaše beleške? Gde su vaše originalne beleške o tim izjavama?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Moje originalne beleške? Ne znam gde se nalaze.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Ali to nije baš dobra praksa, zar ne, ako ne znate gde se nalaze? Zar ih niste zadržali? Zar nisu sačuvane? Zar nisu zaštićene?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Mislite na one u rukopisu?

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Mislim na vaše originalne beleške. Mislim na vašu beležnicu koju ste imali?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Mislim da je to uništeno kada sam otišao odatle.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: I naravno, vi prihvatate da je to loša praksa, zar ne, da se unište policijske beleške kada se vodi jedan krivični postupak? To je loša praksa, zar ne, gospodine?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Ali sve je znate bilo zabeleženo u izjavama.

ADVOKAT KHAN – PITANJE: Ali to je vrlo loša praksa da originalne beleške, koje je sačinio policajac u vezi sa jednom istragom u toku, ne budu sačuvane. To nije nešto što biste vi preporučili svojim bosanskim kolegama da urade, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT KHAN: Nemam više pitanja.

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Hvala, časni Sude.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT GUY-SMITH

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Kada ste napustili svoju misiju na Kosovu/Kosovë?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: U junu... u junu 2001. godine.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: I od tada pa do danas, pretpostavljam, da vi niste imali nikakve odgovornosti u vezi sa istragama koje se tiču ratnih zločina na Kosovu/Kosovë. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, to je tačno.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Vi ste policajac već više od 20 godina, zar ne, gospodine?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Diplomirao sam na Akademiji 1983. godine, da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Dakle, to je preko 20 godina?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: I za to vreme, ako sam dobro shvatio vaše svedočenje, vi ste bili u mogućnosti u više prilika ne samo da nadgledate, nego da budete i mentor vašim kolegama policajcima. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Nisam razumeo vaše pitanje.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Pa vi ste sada angažovani na praćenju, savetovanju i inspekciji uprave na srednjem i višem nivou u Bosni. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, to je tačno.

prevodioci: Molimo govornike da prave pauzu između pitanja i odgovora. Hvala.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ali ne na terenu. Ne.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: I posao koji radite u ovom trenutku je obuka kolega policajaca kako da rade svoj posao?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Posao koji ste radili pre nego što ste otišli na Kosovo/Kosovë, da li je bio rad na terenu?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: I rad na terenu i istrage. I jedno i drugo.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: A kada je reč o istragama, obuku o istragama ste prošli u Norveškoj?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: I na poslu? I na poslu?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, i na poslu.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Kada je reč o istragama za koje ste bili angažovani od strane Ujedinjenih nacija, nešto su drugačije od istraga o ratnim zločinima koje ste vodili na Kosovu/Kosovë. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Kada ste bili uključeni u istrage koje se tiču ratnih zločina na Kosovu/Kosovë, morali ste da uzmete čitav niz činjenica u obzir, kako biste utvrdili da li su informacije koje dobijate precizne i potpune. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Koji su bili neki od tih faktora, gospodine?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Morao sam da obraćam pažnju na imena i tome slično, tako da...

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Kada kažete da ste morali da obratite pažnju na imena i sve takve stvari, šta mislite da kažete?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Kada smo radili istrage, morali smo da vodimo računa kome dajemo informacije sa imenima i sve to. Dakle, takve stvari.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Da li je to zbog toga što ste smatrali da su imena na Kosovu/Kosovë donekle jedinstvena?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne. To su bile informacije koje mi je davao svedok.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Pored tog faktora da ste morali da obraćate pažnju na imena, da li je bilo još nekih drugih izuzetnih faktora u vezi sa vašim istražnim radom na Kosovu/Kosovë?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ovi slučajevi koje smo mi imali bili su slučajevi ubistava, a kod kuće, u Norveškoj, nisam vodio istrage o tako mnogo slučajeva ubistava.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Kada kažete da niste navikli da vodite istrage o tako mnogo ubistava, da li nam kažete da je ovo prvi put da ste bili uključeni kao istražilac u rad na ubistvima na Kosovu/Kosovë?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Kao vođa tima, da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Da li ste prethodno radili istrage ubistava?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Da li možete da nam kažete u čemu su razlike kada ste sada vođa tima i kada ste samo bili istražilac u predmetima ubistava?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Mislite u čemu je razlika?

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Da?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Ako ste vođa tima, morate da imate pregled svega kao vođa.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Kao vođa tima, naravno, trebalo je da donesete odluku kako biste bili sigurni da se sve osobe koje rade za vaš tim...

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da...

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE:... služe istom metodologijom kao i vi. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: I vi ste, naravno, svom timu nametnuli metodologiju pronalazjenja informacija, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Pre nego što ste postali vođa tima na Kosovu/Kosovë, s obzirom da ste još od ranije bili iskusan policajac, vama je bilo poznato koliko je važno da izjave koje uzimate, ako je moguće, budu što približnije originalu. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne znam šta znači reč *verbatim*. Šta to znači?

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Da izjave budu doslovne. Da same reči osobe sa kojom razgovarate, budu zabeležene i memorisane.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: I dalje ne razumem pitanje.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: U redu. Da pokušamo drugačije. Da svaka reč koju je svedok izgovorio bude reč koja je na neki način memorisana. Tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Vi niste, na primer, rekli bilo kome iz vašeg tima da tumači ono što je svedok rekao, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: A ako bi oni nešto tako uradili, naravno, to bi bilo odstupanje od istražnog procesa kakav ste vi poznavali. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: To bi bilo netačno?
SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: To bi bilo pogrešno?
SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: U ovom konkretnom slučaju kada ste razgovarali sa gospodinom Ademajom... 13. septembra... da li sam tačno naveo datum?
SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: To je datum koji je naveden u vašem hronološkom prikazu?
SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: To imam ovde u dnevniku, da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: I zato znate da je to tačan datum?
SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Ne znate datum koji je vezan za to sećanje?
SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Sećam se toga, zato što sam ranije danas to pročitao.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Kada kažete da se sećate jer ste pogledali u papir, to je ono što vam daje samopouzdanje. Da li je to tačno?
SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Služite se posebnom tehnikom, ako sam dobro razumeo, koja se sastoji u tome da najpre kažete gospodinu o čemu je vaša istraga. Da li je to tačno?
SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Da li je to informacija koju ste zapisali u svojoj policijskoj beležnici?
SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne. Mislim da nisam. Ja sam imao na umu šta ću da mu kažem, na koje izveštaje ću da se pozivam.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Dakle, ne postoji nikakav zapis o onome što ste ovom gospodinu rekli da ćete reći. Da li je to tačno?
SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Samo moj izveštaj.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: U vašem izveštaju se navodi kao početak onoga što ste vi rekli tom čoveku zašto ste vi tamo?
SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Dok sam uzimao izjavu, to sam pisao rukom, te beleške, da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: To mi je jasno. Vi ste nam rekli da dok ste uzimali izjavu, vi ste to podelili u četiri faze. Prvo biste osobi rekli o čemu će biti razgovor, i zbog čega ste tamo došli da razgovarate sa tom osobom?
SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Zatim...

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: On je ispričao svoju priču.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: On bi vama ispričao svoju priču. Tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: I zatim pošto ste čuli priču, ako bi posle bilo nekih pitanje, vi biste postavili pitanja?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Mene sada interesuje onaj prvi deo kada vi sa njim razgovarate - zašto ste uopšte tamo došli da bi vodili razgovor. Da li ste zapisali šta ste mu rekli?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, mislim da nisam.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: U redu. Kada ste razgovarali sa tim gospodinom, da li su informacije sadržane u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P86, koji nosi oznaku ERN 0323-0952, u drugoj izjavi?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Da li su te informacije pisane rukom?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Dok vam on je pričao?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. I ja sam zapisivao beleške o tome, da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Da li su to onda informacije koje ste vi mogli da stavite i u prvu izjavu koja bi mogla da bude dokazni predmet Tužilaštva borj P85?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Naravno, zabeleške sam napravio istog dana, ali ih nisam imao u istom izveštaju. Pravio sam beleške istog dana, ali nisam mogao da ih imam u istom izveštaju.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Prema vašem drugom izveštaju, ovde ste nam rekli da ste mu postavili direktno pitanje: "Da li (...) (*izbrisano po nalogu Pretresnog veća*) (...) laže ili vi lažete?" Da li se sećate da ste nam to rekli?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Pitao sam ga o tome.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Da li je ta informacija...

prevodioci: Molimo govornike da prave pauzu između pitanja i odgovora. Hvala.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, ako mogu... Ako bude više pitanja o tom izveštaju, možda bi bilo dobro da pređemo na privatnu sednicu.

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinjavam se. Zaista se izvinjavam. To bi bilo dobro. Takođe bih zamolio da se izvrši redigovanje.

SUDIJA PARKER: Biće redigovano. Privatna sednica.

(privatna sednica)

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Topolski, izvolite.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, ako mi dozvolite. Nisam uradio jednu stvar. Dokazni predmet Tužilaštva broj P86 mora biti pod pečatom. Molim da se to uradi.

SUDIJA PARKER: Biće pod pečatom.

TUŽILAC WHITING: Hvala vam.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT TOPOLSKI

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Birkeland, ja zastupam gospodina Isaka Musliua.

SUDIJA PARKER: Gospodine Topolski, otvorena ili privatna sednica?

ADVOKAT TOPOLSKI: U ovom trenutku molim da budemo na otvorenoj sednici.

SUDIJA PARKER: Dobro. Otvorena sednica.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Otišli ste na Kosovo/Kosovë i tamo radili na ovoj istrazi godinu dana, između 2000. i 2001. godine?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Vi ste na Kosovo/Kosovë došli kao policajac sa velikim iskustvom?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Kada ste počeli da radite, radili ste u Centralnoj jedinici za kriminalističke istrage, što je jedno odeljenje UNMIK-a, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ko je upravljao istragama koje je sprovodila Centralna jedinica za kriminalističke istrage gde ste vi bili vođa tima?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Kako to mislite?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pa ko je bio vama nadređeni, hijerarhijski gledano?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: To je bio vođa odleljenja.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A ko je to bio?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Kada sam ja došao to je bio jedan Šveđanin, a onda je taj posao preuzeo jedan Amerikanac. Posle njega je to radio još jedan Amerikanac, i on je bio na komandnom položaju kada sam ja otišao.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ovo pitanje upućujem vama i Tužilaštvu. Da li su ta imena na bilo koji način osjetljiva informacija. Ako jesu, trebalo bi da pređemo na privatnu sednicu.

TUŽILAC WHITING: Ne, nisu.

ADVOKAT TOPOLSKI: Hvala vam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li možete da nam date imena?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Sećam se samo imena jednog Amerikanca, Funteller.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ko?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Mislim da je njegovo prezime bilo Funteller, Amerikanac.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste u ovoj istrazi radili u isto vreme kad i gospodin Lehtinen?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Lehtinen?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ole Lehtinen?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste prisustvovali redovnim sastancima istražnog tima?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Šta mislite s tim da kažete?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Izvinjavam se. Mislim da ste razumeli. Da li ste išli na sastanke tima na čijem ste čelu vi bili? Da li razumete to pitanje?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da li mislite na sastanke o ovom predmetu?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Naravno. Mene ovog trenutka zanima samo ovaj predmet?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne. Nismo imali sastanke o ovom predmetu?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Niste imali ni jedan jedini sastanak sa članovima svog tima tokom cele godine dana dok ste bili zaduženi za istragu i to na čelu tima. Da li nam to kažete?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, jer sam se bavio samo svojim timom.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Koliko je tada bilo ljudi u vašem timu?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Nije bio uvek isti broj. Ali između pet i šest, čini mi se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I da li nam vi kažete da za 12 meseci vas petoro ili šestoro niste nikad seli zajedno i razgovarali o ovoj istrazi?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Naravno da smo razgovarali o ovom predmetu, ali nismo imali formalne sastanke samo o ovom predmetu, ne. Naravno da smo zajedno razgovarali o ovome.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li su vas pripadnici vašeg tima izveštavali o svemu što su radili? Bar koliko je vama poznato?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Kada je reč o ovom predmetu, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Birkeland, mene znanima samo ovaj predmet. I ukoliko me budu zanimali drugi predmeti, ja ću vam to reći. Dakle, interesuje me samo ovaj predmet. Kada ste vi kasnije razgovarali sa Isakom Musliuom, vi ste s njim razgovarali kao sa svedokom a ne kao sa osumnjičenim, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Uzeo sam izjavu od njega kao od svedoka.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ko je doneo odluku da se s njim razgovara kao sa svedokom a ne kao sa osumnjičenim?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Koliko se sećam, razgovarao sam sa vođom svog odeljenja o tome.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: S kojim vođom?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Bio je Amerikanac. Ne znam... bio je to Amerikanac, ali ne mogu da se setim njegovog imena.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I da li je on, taj bezimeni Amerikanac, doneo odluku da se s Isakom Musliuom razgovara kao sa svedokom a ne kao sa osumnjičenim?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Sećam se da smo zajedno doneli tu odluku, on i ja, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dakle, vi ste bili uključeni u donošenju te odluke. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Mislim da da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Želim sada da vas pitam kako ste vi pristupili toj istrazi kao istražilac. Gospodine Birkeland, da li je prema vašem mišljenju ta istraga bila objektivna potraga za istinom?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Šta mislite s tim da kažete?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste vi nastojali da pronađete istinu ili ste nastojali da dokažete neke činjenice? Šta od toga?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Sprovodio sam istragu da otkrijem istinu, naravno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hajde da pojasnimo. Gospodine, želeo bih ako mogu od vas da saznam kakva je bila vaša početna pozicija, kako ste vi prišli toj

istrazi. Da li ste vi prišli istrazi na osnovu pretpostavke da je postojao zatvorenički logor ili ste rekli: "Hajde da vidimo da li možemo da dokažemo da li je postojao logor"? Da li možete da nam kažete kako ste tome prišli?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Mislite kada sam počeo da radim na ovom predmetu?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Pa počeo sam da radim na osnovu informacija koje sam dobio. I među tim informacijama bile su i informacije o logoru.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Nije mi jasno da li je to zato što me ne razumete ili zato što ne želite da odgovorite na moje pitanje. Pokušavam da otkrijem kako ste vi, kao viši istražilac na terenu, prišli ovoj istrazi. Da li ste vi pošli od pretpostavke da je postojao logor ili ste bili otvoreni i za druge solucije? Da li razumete moje pitanje?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li razumete šta znači "otvorenog uma"?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Razumem.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Prikupiti sve činjenice i videti kakav zaključak može da se donese. To znači "otvorenog uma", zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A biti zatvorenog uma znači – tu sam da nešto dokažem. Da li me pratite?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dakle, šta ste vi radili? Ovo prvo ili ovo drugo?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Prvo.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li znate šta je sugestivno pitanje?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Znam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Šta je sugestivno pitanje?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ako postavim pitanje na koje može da se odgovori na dva načina. To je pitanje koje navodi na odgovor koji možda nije tačan.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Bojim se da je to suprotna definicija od onoga što ja znam da je sugestivno pitanje. Ja vam kažem da je sugestivno pitanje ono pitanje koje u samom pitanju sugerise odgovor. Da li me razumete?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Odgovor u pitanju. Razumem, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dozvolte mi da vam dam primer. Kada ste se sreli sa Xheladinom Ademajem, rekli ste nam to ovog popodneva, pitali ste ga da li bi logor mogao da bude na mestu koje se zove Lapušnik/Llapushnik. Vi ste Ademaju u pitanju dali lokaciju logora, zar ne? To je, ja vam kažem, sugestivno pitanje. Da li se slažete da ste to uradili?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, uradio sam tako.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li je korisno i da li ima smisla da kao istražilac postavljate sugestivna pitanja svedocima?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne. Kada smo kod gospodina Ademaja, dozvolite mi da vam postavimo još jedno ili dva pitanja o sastanku koji ste imali s njim. Gospodine Birkeland, pitam se da li još imate to pred sobom. To je dokument koji je dokazni predmet Tužilaštva broj P86, a to je dodatni obrazac koji nosi oznaku ERN 0323-0952. Da li imate to?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hvala vam. Da li je uobičajeno da se...

ADVOKAT TOPOLSKI: Zahvaljujem gospodinu Guy-Smithu. Čini mi se da ćemo sada da spomenemo jedno ime, pa je možda bolje da pređemo na privatnu sednicu. Zahvaljujem.

(privatna sednica)

sekretar: Sada smo na otvorenoj sednici.

ADVOKAT TOPOLSKI: Vidim da imamo dve kopije. Da, već smo ih predali. Časni Sude, mi smo predali kopije dva dokumenta. Da, to je već uvršteno u spis. To su dve izjave svedoka, gospodina Musliua. To su: dokazni predmet Tužilaštva broj P32 i dokazni predmet Tužilaštva broj P33.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Molim vas da ih stavite jedan pored drugog, gospodine Birkeland. To će možda da vam pomogne da odgovarate na moja pitanja. Kao prvo, oba razgovora su obavljena istog datuma, 24. maja 2001. godine. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Na oba dokumenta je taj datum. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Oba dokumenta nose i isto vreme, 10.20 časova. Da li je i to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li vi sada sami možete da se setite tog razgovora?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Sećam se prvog razgovora koji sam potpisao ali se ne sećam drugog razgovora.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Prvi razgovor, koji ste potpisali, nosi oznaku ERN 0323-1634. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne sećate se drugog razgovora?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Sećam se da je moj nemački kolega bio da obavi taj razgovor. Ja nisam bio prisutan.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. Da li ste rekli u koliko prilika je vaš istražni tim vodio razgovore sa Isakom Musliuom?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Mislim da je to bilo samo dva puta.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Vidite, ja ću da vam sugerišem da je to bilo samo jedanput. A onda su od jednog razgovora napravljena dva dokumenta. Taj razgovor je trajao nekih četiri sata. Recite nam, da li je to moguće?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne. Mi smo uzeli dve izjave.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Zašto onda obe izjave imaju isti datum i isto vreme ako su to bile dve izjave?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: One su uzete istog dana, ali ne u isto... ali ne u isto vreme.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pa tu piše da su oba razgovora počela u isto vreme. Pogledajte sam dokument.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Verovatno je Namac stavio isti datum zato što smo tamo otišli zajedno i ja sam počeo svoj razgovor tog dana... u to vreme.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Izvinjavam se. Ko je Namac?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Namac koji je uzeo drugu izjavu zove se Frank Sparla.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I da li je on sedeo pored vas?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne sećam se da li je on bio prisutan dok sam uzimao izjavu.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Zašto bi dva istražioca uzela dve različite izjave?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Zato što su to bila dva različita predmeta.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Dakle, zbog toga moramo da pogledamo sadržaj. Hoćemo li? Kao prvo, pogledajmo intervju pod brojem ERN 0323 1634. Izgleda da je to razgovor prilikom koga je gospodinu Musliu iznesen jedan broj imena nestalih osoba. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I vi ste to radili?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: S njim je razgovarano kao sa svedokom, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. U celini sadržaj zapravo ove izjave ili bolje rečeno, najveći deo izjave bavi se nestalim osobama. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ali takođe se govori o njegovoj službi kao OVK vojnika u Drenici/Drenič, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Postavio sam mu neka pitanja o tome.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Govori se i o tome da je on bio vođa tima i u Lapušniku/Llapushnik, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Govori se da je u njegovom timu na početku bilo 11 vojnika a kasnije najviše 15 do 16, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Govori se i o tome da je u avgustu 1998. godine postao zamenik komandanta 121. brigade, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Zatim se kaže da je u decembru 1998. godine postao komandant vojne policije OVK u području Nerodimlje/Nerodime i da je tamo bio do juna 1999. godine, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Zatim mu se postavljaju pitanja o više imenovanih osoba, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: To je sve učinjeno dok je on bio u statusu svedoka. Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U tom istom razgovoru u kom je on tretiran kao svedok vi ste postavili ovo pitanje: "U leto 1998. godine bili ste šef tima u Lapušniku/Llapushnik. Da li znate bilo šta o kući koja je korišćena kao zatvor u tom području?"

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste mu postavili to pitanje...

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Samo kao informaciju da dam činjenice o...

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: ... kao svedoku?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: On je odgovorio: "Borbena područje Lapušnika/Llapushnik podeljeno je na tri do četiri dela. Ja sam služio u jednom od njih. U mom području nije bilo zatvora. Nisam čuo ni o kakvim zatvorima." Da?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dakle, ovaj razgovor koji ste vi vodili je deo različitog slučaja, kao što ste nam malopre rekli. Postavljeno mu je i ovo pitanje: "Komandant zatvora u Lapušniku/Llapushnik zvao se Haradin Bala, pod pseudonimom Shala. Drugi vojnik u tom zatvoru bio je Agim Murtezi, pod pseudonimom Murrizi"...

TUŽILAC WHITING: Izvinjavam se. Ulažem prigovor. Svedok nije svedočio da je ovo bio deo druge istrage. On je posvedočio da su se dve izjave odnosile na dve različite istrage.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Na šta se odnosi ovaj razgovor, gospodine Birkeland? Na nestale osobe? Na Lapušnik/Llapushnik? I na jedno i na drugo. Ili na nešto treće? Na šta se odnosi?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: To je bila informacija koju sam želeo da imam u mom predmetu o nestalim osobama...

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pardon? Nisam čuo poslednji deo rečenice.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Odnosi se na nestale osobe u tom području. Zbog toga sam želeo informacije o svim tim ljudima koji su ovde navedeni i da li ih je on znao, i sve ostalo.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ali takođe izgleda kao da je i o Lapušniku/Llapushnik, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, on je bio vođa tamo i zato smo želeli da ga pitamo da li zna bilo šta o tom mestu.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: On vam je rekao da je bio u jednoj od borbenih grupa u Lapušniku/Llapushnik, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: On vam je takođe rekao da se više od jedne osobe zove Shala, zar ne? Vi to nećete naći, gospodine Birkeland, jer niste zapisali? Ali on vam je to rekao, zar nije?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne sećam se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I rekao vam je da su čoveka po imenu Ruzhdi Karpuzi takođe zvali Shala. Da li se sećate toga, gospodine Birkeland?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne sećam se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ako vam je to rekao, da li je postojao bilo kakav razlog zbog čega vi to niste zapisali?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Nije.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Naravno da se ne radi o tome da vi niste hteli da čujete takav odgovor, i to ne bi bio razlog zbog čega vi to ne biste zapisali, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ja sam zapisao sve informacije koje sam dobio u ovoj izjavi.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ali vidite, teškoća sa vašim odgovorom, gospodine Birkeland, je u tome što mi nećemo nikad videti vaše originalne beleške tog razgovora, zar ne? Nećemo, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne. Moje originalne beleške nemam ovde, ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste vi uništili svoje originalne beleške?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Nisam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A ko je?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne znam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li je uobičajena dobra policijska praksa da se unište originalni dokumenti?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Nije.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: To je zapravo loša praksa, gospodine Birkeland, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Molim vas, pomozite časnim sudijama. Zašto vaše originalne beleške ovog razgovora nisu danas ovde? Pomozite nam.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne znam. Nisam bio na Kosovu/Kosovë kada je to uništeno, tako da ne znam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Kako onda znate da su uništene? Ko vam je to rekao?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Niko mi to nije rekao.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Zašto ste tri puta danas upotreбили reč "uništen"?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Pa, da te beleške nisu bile uništene, one bi bile priključene ovom predmetu.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: One bi pratili predmet a ne onoga koji je hvatao beleške, zar ne? One bi bile priključene celom predmetu, ali ne bi bile dostavljene i onom ko je sastavilo te beleške, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Bile bi verovatno priključene predmetu.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. Hajde da na trenutak pogledamo drugi razgovor koji je vodio vaš nemački kolega. Kao prvo, da li ste vi bili tu negde dok se vodio razgovor?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne sećam se te izjave, tako da mislim da nisam bio prisutan.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dakle, ko je prvi vodio razgovor, vi ili vaš nemački kolega?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Mislim da sam ja bio prvi.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dakle, rekli ste gospodinu Musliu nešto slično ovom: "Ja sam završio i idem, a sada će vam moj kolega postaviti neka pitanja." Da li je tako bilo?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste obećali... da li ste rekli gospodinu Musliu da ga vaš kolega smatra svedokom ili da će sada biti u svojstvu osumnjičenog?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Pretpostavljam da mu je to moj nemački kolega rekao.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: To je korektna pretpostavka koja se vidi na samom početku druge izjave koja počinje rečima: "Shvatio sam da ću biti ispitivan kao svedok." I dalje stoji: "Policajac iz Centralne jedinice za kriminalističke istrage iz Prištine/Prishtinë koji se bavi ratnim zločinima, nestalim osobama i tim stvarima, objasnio mi je da postoji mogućnost u budućnosti da budem ispitivan kao osumnjičeni i da to zavisi od dalje istrage..." Niste mu vi to rekli?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: To mora da je bio vaš kolega?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Nisam to rekao.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Mene interesuje zašto se taj paragraf razgovora sa svedokom ne nalazi na početku izjave koju ste uzeli od svedoka?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne znam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U ovom drugom razgovoru, koji imate pred sobom, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P33, on je postavljao neka pitanja o nestanku čoveka koji se zove Bungu, odnosno o čoveku koji se zove Bungu, ali ne o njegovom nestanku. To je ovo što piše u prvom redu. Da li ste to pronašli?

RKELAND – ODGOVOR: Da. Bufti Bungu. Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. On je u izjavi pričao o selu u kom je živeo. Da li je to tačno? To je gospodin Musliu rekao: "Živim u Račku/Raçak gde sam i rođen. Imam sina i ćerku. Ja sam policajac Kosovskog zaštitnog korpusa."

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Zatim se govori o tome da je marta meseca došao na Kosovo/Kosovë; da je bio vojnik OVK, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da je bio vođa borbene grupe OVK tri ili tri i po meseca na području Lapušnika/Llapushnik...

ADVOKAT TOPOLSKI: Gospodin Whiting je ponovo ustao, tako da ću ja da se zaustavim.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, svedok je posvedočio da nije bio prisutan na tom razgovoru. Jedino što on može da uradi, što mi možemo da uradimo, jeste da se pročita taj dokument i zbog toga ulažem prigovor.

SUDIJA PARKER: Gospodine Topolski?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: "Onda sam postao zamenik komandanta..."

SUDIJA PARKER: Ne, ne. Pitam vas, ne da nastavite.

ADVOKAT TOPOLSKI: Izvinjavam se. Pa, časni Sude, želeo sam da postavim svedoku pitanje u vezi sa kojom istragom je uzeta ova izjava. Svedok je postao vođa tima ove istrage.

SUDIJA PARKER: U redu. Ako idete na drugu temu, onda možete da postavite to pitanje, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Birkeland, dalje se kaže, zar ne: "U martu 1998. godine..." i dalje se govori o njegovom dolasku u Lapušnik/Llapushnik i kako je postao zamenik komandanta brigade OVK? Da li je to tačno?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pređite na drugu stranu. Brojte sa mnom. Četvrti paragraf dole počinje rečima "Postoji mogućnost". "Postoji mogućnost da su neke osobe, pripadnici OVK bili uhapšeni za vreme rata zbog saradnje sa Srbima. Ti ljudi nisu bili uhapšeni kao pravi zatvorenici, koliko je meni poznato. Pre bih rekao da su oni su bili zadržani. Mi u OVK nismo imali zatvore ili pritvoreničke objekte. Ništa ne znam o tome." Gospodine Birkeland, recite nam u okviru koje istrage je ova izjava uzeta?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: To je bila istraga koju je vodio Frank Sparala.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: O čemu?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Šta mislite pod tim?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Koji slučaj?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne sećam se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Birkeland...

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Mislite koji je to bio predmet?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Molim vas, molim vas. Samo razmišljajte o svom odgovoru, hoćete li? To je o Lapušniku/Llapushnik, zar ne? O tome je on govorio, o ovom suđenju, o ovoj optužnici. Ovo je bio jedan isti razgovor. To nisu bila dva odvojena razgovora, jedan isti razgovor razdvojen na dva dokumenta, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: To su dva različita razgovora.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne. To je bio jedan razgovor podeljen na dva dokumenta, zar ne?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Želim da vas pitam zašto je to urađeno, jer vam ja sugerišem da vi znate zašto je to urađeno, jer ste vi bili vođa tima. Zato vas to pitam. Da li me pratite?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Obavljena su dva razgovora sa svedokom, koliko se ja sećam, tako da...

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ovde možemo da stanemo. Želim da vas pitam samo još jednu ili dve stvari o ovome. Za vreme dok ste vodili istrage na Kosovu/Kosovë, u tom periodu od 12 meseci, da li vam je postalo poznato da su se Srbi infiltrirali u redove OVK?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne. Ne sećam se da sam to čuo.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne sećate se nijednog slučaja?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li vam je bilo poznato da su srpske vlasti koristili svoje doušnike koji su se infiltrirali u OVK?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne sećate se nijednog takvog slučaja?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li znate šta je agent provokator?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne. Nisam siguran.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Neko ko se ubaci u neku organizaciju, provocira krivične radnje i zatim prijavljuje ljude koji su to učinili. To je agent provokator. Da li vam je poznato da su srpske vlasti koristili takve osobe dok ste obavljali svoj policijski posao na Kosovu/Kosovë...

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE:.. 2000. i 2001. godine?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li se slažete, kada je reč o istragama u Lapušniku/Llapushnik, da ste se vi uglavnom bavili običnim ljudima, kosovskim Albancima, pripadnicima ruralne zajednice? Da li se slažete?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Za vreme vaših 12 meseci na Kosovu/Kosovë, da li ste naišli na bilo kakvu informaciju ili materijale koji se tiču starih neizmirenih računa, osvete jednog člana zajednice protiv drugog. Da li ste naišli na nešto tako, gospodine Birkeland?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da li možete da ponovite pitanje?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Naravno da mogu. Da li ste tokom vaših istraga naišli na informacije ili materijale, da ono što se zapravo dešavalo, između ostalih stvari, je deo starih neizmirenih računa, osveta jednog člana zajednice protiv drugog člana?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Šta mislite pod "stari neizmireni računi"?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Stari neizmireni računi. Pa da koristimo samo reč "osveta". Svako zna šta znači osveta. Da li ste naišli na nešto tako?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, naravno. Čuo sam za to. Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li vam je neko rekao da postoje politički motivisane optužbe protiv OVK?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, takođe smo i za to čuli. Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste istražili takve stvari detaljno kao i sve ostalo gospodine Lehtinen?

(zvoni telefon u sudnici)

ADVOKAT TOPOLSKI: Ovo ne može da bude za mene, ali ako jeste, zauzet sam.

TUŽILAC WHITING: Svedok nije gospodin Lehtinen.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Birkeland, oprostite.

ADVOKAT TOPOLSKI: Sačekaćemo dok telefon prestane da zvoni.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Birkeland, da li želite da vam ponovim pitanje?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Nisam čuo.

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinjavam se, časni Sude. Ovo je telefon koji sam dobio od vas.

ADVOKAT TOPOLSKI: Eto vidite.

SUDIJA PARKER: Da li je to priznavanje krivice i olakšavajućih...

ADVOKAT GUY-SMITH: To je priznavanje krivice i olakšavajućih okolnosti. To nije moj telefon. Ali imam i svoj telefon.

ADVOKAT TOPOLSKI: To je stari način odbrane. I to nikad ne pali. Neću više nikom da činim usluge.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Birkeland, pitanje je bilo: da li vam je iko ikada rekao da postoje politički motivisane optužbe protiv izvesnih pripadnika OVK?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, koliko se ja sećam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne, koliko se vi sećate.

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude, molim samo za trenutak strpljenja.

(zastupnici Odbrane se savetuju)

ADVOKAT TOPOLSKI: Nekome sam zahvalan.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Još jedno pitanje u vezi sa ova dva razgovora, a tiče se da tako kažem mehanike gospodine Birkeland. Možete li samo da ih otvorite, na poslednjim stranicama oba dokumenta. I da budemo konkretni oko reference, molim vas budite ljubazni pa okrenite stranice koje nose oznake ERN 0323-1635 i ERN 0323-1641. To su poslednje potpisane stranice razgovora sa gospodinom Musliuom. U redu?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Verzija na albanskom ili na engleskom jeziku?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Na engleskom. Ja gledam englesku verziju jer ne razumem albanski jezik. Prvo pitanje u vezi sa engleskom verzijom je sledeće: da li možete da nam navedete neki razlog zašto nisu uneti vreme i datum kada je obavljen razgovor?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne, ne znam zašto.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: E sad, ako pogledate albanske verzije oba razgovora, konkretno stranice koje nose oznaku ERN 0323-1638 i ERN 0323-1645, da li vidite da se na svakoj od ovih verzija vidi datum?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Zašto su datumi različiti? Da li možete da nam pomognete?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne. Ne znam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li još uvek imate tu izjavu gospodina Ademaja? Mislim da stiže.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Imam je ovde, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li tu stoji vreme i datum kada je završen razgovor?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Moje poslednje pitanje. Vratimo se na Lapušnik/Llapushnik, generalno govoreći. Tokom istrage koju ste vodili, gospodine Birkeland, da li ste se bavili rasporedom snaga OVK u Lapušniku/Llapushnik?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne. Mislim da nisam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li iz vašeg odgovora mogu da zaključim koliko je različitih jedinica delovalo u Lapušniku/Llapushnik u proleće i leto 1998. godine?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne... ne znam... ne sećam se, ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: "Ne znam, ne mogu da se setim. Ne." Koji je tačan odgovor?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Koji od ovih? "Ne znam" ili "Ne mogu da se setim"?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Sada ne mogu da se setim toga.

ADVOKAT TOPOLSKI: Hvala.

SUDIJA PARKER: Gospodine Whiting, izvolite.

TUŽILAC WHITING: Vrlo kratko, časni Sude.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC WHITING:

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Birkeland, rekli ste nam da je bila vaša praksa kada ste vodili razgovore da osobi kažete o čemu će biti razgovor, tražili biste mu da ispriča svoju priču i onda biste vi, ako je bilo potrebno, postavili neka dodatna pitanja?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Skrenuo bih vam sada pažnju na razgovor koji ste obavili sa Isakom Musliuom i izveštaj je... to je dokazni predmet Tužilaštva broj P32.

TUŽILAC WHITING: Zamolio bih sudskog poslužitelja da svedok dobije taj dokument.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li imate taj dokument pred sobom?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate, da li ste i u ovom slučaju sledili tu praksu kada ste obavili razgovor sa gospodinom Musliuom: rekli ste mu o čemu se vodi istraga, rekli mu da on ispriča svoju priču i onda mu postavili dodatna pitanja?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, mislim da sam uradio isto i u ovom slučaju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Skrenuo bih vam sada pažnju na broj koji se vidi na dokumentu. Da li vidite šta je to? Koji je evidencioni broj tog dokumenta? To je u gornjem desnom uglu.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Taj dokument nosi oznaku ERN 2000-0256.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li još uvek imate pred sobom onaj dnevnik o istragama koje ste vodili?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, imam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se tu nalazi evidencioni broj dnevnika?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Nosi oznaku ERN 2000-0256.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To je isti broj?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da pogledate taj razgovor za koji kažete da niste učestvovali u njemu, koji je dokazni predmet Tužilaštva broj P33. Da li i to imate pred sobom?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ima evidencioni broj na tom dokumentu?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Taj dokument nosi oznaku ERN 2001-0015.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, to je neki drugi evidencioni broj?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li to znači da je to drugi slučaj?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. To je drugi slučaj.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Taj drugi razgovor koji je obavljen sa Isakom Musliuom, u kome niste učestvovali, sa drugim evidencionim brojem, to se odnosi na nestanak osobe Bafti Bungu, kao što ste nam već rekli?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. To je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate da li se to ime Bafti Bungu pomenulo tokom vaše istrage o nestancima lica u Lapušniku/Llapushnik?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne mogu da se setim toga.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ne sećate se da je to ime pomenuto ili se ne sećate toga uopšte?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne sećam se da li je to ime bilo pomenuto tokom moje istrage.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da na trenutak pogledate svoj dnevnik. Da li bi to moglo da vam osveži sećanje da li je to ime pomenuto? Gledajući u dnevnik, da li vidite da li se to ime bilo gde pominje?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da, vidim njegovo ime. Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I da li znate, da li... da li se sećate da li je taj slučaj nestalih osoba imao ikakve veze sa Lapušnikom/Llapushnik? Da li se sećate toga?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Ne sećam se.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I poslednje pitanje. Gledajući ponovo ova dva razgovora koja se odnose na dva različita predmeta, to su dokazni predmeti Tužilaštva P32 i P33, postavljeno vam je nekoliko pitanja o poslednjoj stranici verzije na albanskom jeziku ova dva razgovora. Da li su potpisi na poslednjim stranicama albanskih verzija stavljeni tamo kada je svedok... izvinjavam se, malo sam ubrzao.

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Vidim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li imate pred sobom oba dokazna predmeta Tužilaštva, i P32 i P33... poslednje stranice albanske verzije? Nadam se da može da vam pomogne sudski poslužitelj. Imate mnogo papira pred sobom.

(Pretno veće i Sekretarijat se savetuju)

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Imam to.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Izvinjavam se zbog zbrke. Stavili smo mnogo papira pred vas. Da li sada imate poslednje stranice albanske verzije dokaznih predmeta Tužilaštva P32 i P33 pred sobom?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Imam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ranije ste izjavili da se često dešavalo da izveštaj o razgovoru bude kasnije odštampan, nekad i nekoliko dana kasnije, a da ga zatim svedok pregleda i potpiše?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: E sad, gledajući poslednje stranice ovih odvojenih razgovora, da li se na poslednjim stranicama nalazi potpis svedoka?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da. Nalazi se. To je isti potpis.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I to je potpis svedoka?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Potpis gospodina Musliua?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I datumi kada su potpisane izjave su nešto kasnije od datuma kada je obavljen razgovor koji je bio 24. maja. A izgleda da je jedan datum 25. maj a drugi datum je 30. maj. Da li se to podudara s onim što vi vidite?

SVEDOK BIRKELAND – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING: Nemam više pitanja. Hvala.

SUDIJA PARKER: Gospodine Birkeland, ovim je završeno vaše ispitivanje. Pretno veće vam se zahvaljuje na pomoći i sada možete da napustite sudnicu.

SVEDOK BIRKELAND: Hvala vam.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA PARKER: Sada ćemo da prekinemo sa radom. Kao što vam je svima poznato, sutra je plenarna sednica, tako da sutra nećemo imati pretno, nego ćemo da nastavimo sa radom u četvrtak u 14.15. časova. Gospodine Khan?

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, molim vas da mi nešto učinite. Neće mi trebati više od jednog minuta. Tiče se jučerašnjeg pitanja koji su zajedno dostavili timovi Odbrane u ovom predmetu, a u vezi sa pitanjem pripremljenih razgovora. Časni Sude, kako bismo ovo pojasnili, možda su slučajno stvari bile pogrešno predočene. Pozicija je ispravna u vezi pasusa 3(D) odgovora Odbrane. Malopre sam razgovarao s mojim uvažanim prijateljem, gospodinom Cayleyem i mislim da biste i vi trebali da budete upoznati s tim. U našem odgovoru rečeno je da se kancelarija Tužilaštva ne seća kako

su odgovori dobijeni ili kontekst u kom je svedok obavio identifikaciju Fatmira Limaja tokom drugog pripremnog razgovora od ukupno pet. Časni Sude, gospodin Cayley je bio ljubazan kao i uvek da razgovara sa gospodinom Mansfieldom i sa mnom o toj stvari pre nego što smo danas ušli u sudnicu. I gospodin Cayley je gospodinu Mansfieldu i meni rekao, a u vezi sa ovim o čemu smo govorili, da kada je svedok razgovarao sa gospodinom Cayleyem o ovom neimenovanom komandantu za koga ste juče čuli, da je on od njega zatražio da ga opiše, a da je tada svedok, to nam je rekao gospodin Cayley, odmah uputio tužioca na internet i rekao da se fotografija te osobe nalazi na internetu. Dakle, časni Sude, stvar je samo dobrog vladanja, da ne bismo pogrešno protumačili ono što su nam naši uvaženi prijatelji rekli. Zato sam ustao i gnjavio vas još malo danas.

SUDIJA PARKER: Hvala vam na tome, gospodine Khan. Sada ćemo da prekinemo sa radom.

Sednica završena u 19.00 h.

Nastavlja se u četvrtak, 9. decembra 2004. godine u 14.15 h.

Fond za humanitarno pravo

